

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46; given Stockholms slott den 1 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Vid anmälan av propositionen den 4 januari 1946, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anförde jag, att i år likasom föregående år nytillkommande framställningar om anslag å tilläggsstat borde såvitt möjligt sammanfattas i två propositioner, en avgiven vid slutet av den ordinarie propositionstiden och en mot slutet av riksdagen. Sistnämnda proposition borde avses för avskrivning av å tilläggsstat äskade investeringsanslag.

De anslagsäskanden avseende tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår, vilka ansetts i detta sammanhang böra föreläggas riksdagen, ha tidigare denna dag anmälts. En sammanställning omfattande dels de beslut,

vilka Kungl. Maj:t därvid på hemställen av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—13*) fattat, dels ock de anslagsäskanden å tilläggsstat II — utöver de i propositionen nr 2 sammanfattade — som under den förflutna delen av riksdagssessionen i särskilda propositioner framlagts för riksdagen, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår att — med beaktande jämväl av nyssnämnda nya framställningar om anslag — efter det propositionen nr 2 till årets riksdag framlades, å tilläggsstat äskats tillhopa 4 miljoner kronor å driftbudgeten och 16 miljoner kronor å kapitalbudgeten.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—13*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Erik Westerlind.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.**Andra huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

E. Fångvården m. m.

[1.] **Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen har anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppförts med 109 300 kronor. Denna anslagspost är till beloppet bestämd.

I skrivelse den 19 februari 1946 har *fångvårdsstyrelsen* anmält, att ytterligare i runt tal 22 200 kronor erfordrades för avlöningar åt icke-ordinarie personal hos styrelsen under innevarande budgetår. Anledningen härtill är, enligt vad styrelsen upplyser, i huvudsak att befattningshavare åtnjutit tjänstledighet i avsevärt större utsträckning än styrelsen räknat med vid avgivande av sina anslagsäskanden för budgetåret 1945/46, vilket medfört ökade kostnader för vikarier. Styrelsen anför härom närmare:

Förste byråsekreteraren hos styrelsen E. Annell har under den gångna delen av budgetåret åtnjutit och åtnjuter alltjämt tjänstledighet för att uppehålla en byråchefsbefattning i medicinalstyrelsen. Vidare ha vikarier måst förordnas *dels* för en byråsekreterare, vilken på grund av sjukdom varit tjänstledig under sju månader av budgetåret, *dels* för en expeditionsvakt, som på grund av sjukdom under den gångna delen av budgetåret åtnjutit och

fortfarande åtnjuter tjänstledighet *dels ock* för befattningshavare under ledighet för havandeskap. Kostnaderna för de vikarier, som i anledning av dessa ledigheter och med hänsyn till arbetets behöriga gång måst förordnas, uppgå till i runt tal 16 200 kronor.

För täckande av de sålunda uppkomna merkostnaderna för vikarier, 16 200 kronor, anser styrelsen överskridande kunna medgivas av Kungl. Maj:t jämlikt cirkulären den 30 maj 1941, nr 536, och den 22 juni 1945, nr 444. Det härutöver erforderliga beloppet, 6 000 kronor, avses *dels* för personalförstärkning huvudsakligen i anledning av förberedelser för straffverkställighetsreformen och *dels* för semestervikarier:

Som förklaring till det härutöver beräknade överskridandet — 6 000 kronor — får styrelsen i första hand framhålla, att kamreraretjänsten hos styrelsen vissa tider måst dubblas. Sålunda har t. f. kamreraren beviljats partiell tjänstledighet *dels* under tiden juli—augusti 1945 för att handlägga de på kamreraren ankommande göromålen med fångvårdens bokslut, anslagsaskanden för fångvårdsstyrelsen, fångvårdsanstalterna, skyddskonsulentorganisationen m. m. *dels ock* under tiden januari—februari 1946 för att utarbete vissa av justitiedepartementet infordrade anslagsberäkningar i anledning av den nya lagen om verkställighet av frihetsstraff m. m. Styrelsen avser att bevilja t. f. kamreraren partiell tjänstledighet jämväl under tiden mars—juni 1946 för att handlägga ärenden om fångvårdsanstaltens organisation m. m. Detta medför, att den ordinarie tjänsteman, som handlägger kamrerargöromålen i övrigt fått och får uppbära vikariatsersättning jämlikt 21 § 2 mom. civila avlöningsreglementet, varjämte den avdelning, där sistnämnda tjänsteman har sin placering, erhållit och måste erhålla förstärkning med en tillfällig befattningshavare mot arvode om 450 kronor per månad. Kostnaderna i anledning av t. f. kamrerarens partiella tjänstledighet beräknas till i runt tal 3 300 kronor.

De ytterligare behövlige medlen, (6 000 — 3 300) 2 700 kronor, erfordras för att avlöna vikarier under befattningshavarna författningsenligt tillkommande semester. De för detta ändamål under anslagsposten beräknade medlen äro otillräckliga. För budgetåret 1944/45 lämnade riksdagen sitt medgivande till att posten finge överskridas av bl. a. det skälet, att medlen för dessa vikariekostnader voro otillräckliga.

I enlighet härmed har styrelsen hemställt att, därest nu ifrågavarande belopp å 6 000 kronor icke kunde anvisas av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel, framställning om bemyndigande att överskrida anslagsposten till icke-ordinarie personal måtte göras hos riksdagen.

I en sedermera från fångvårdsstyrelsen inkommen, den 25 februari 1946 dagtecknad promemoria har icke-ordinarieposten ansetts böra förstärkas med ytterligare 3 000 kronor. Promemorian är av följande innehåll.

I anslutning till fångvårdsstyrelsens skrivelse den 19 februari 1946 angående ytterligare medel till icke-ordinarie personal hos fångvårdsstyrelsen för budgetåret 1945/46 må framhållas att genomförandet av straffverkställighetsreformen kräver att följdförfattningar utarbetas, varjämte ny instruktion för fångvårdsstyrelsen torde bli erforderlig. Nya cirkulär och en rad andra beslut av styrelsen bli vidare nödvändiga till följd av reformen.

Fångvårdsstyrelsen har den 2 februari 1945 erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa utredning ang. en rationalisering av det frivilliga skydds- och

hjälparbetet och detta utredningsuppdrag kommer att under den närmaste tiden föranleda ett flertal sammanträden inom styrelsen, varvid åtskilligt skrivarbete måste utföras.

Fångvårdsstyrelsen har vidare den 22 innevarande februari erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa utredning rörande fångvårdens organisation, vilket givetvis kommer att medföra ett omfattande arbete med granskning av fångvårdens olika verksamhetsgrenar.

För att ovanstående uppgifter skola kunna utföras tillräckligt snabbt och med nödig effektivitet är det nödvändigt att tillräcklig skrivhjälp står till förfogande. Fångvårdsstyrelsens ordinarie arbetskrafter äro allt för betungade för att kunna anlitas för särskilda uppgifter.

På grund av det anförda synes ett belopp av ytterligare 3 000 kronor vara erforderligt som förstärkning av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal å styrelsens avlöningsstat för budgetåret 1945/46.

I infordrat utlåtande över de sålunda gjorda framställningarna har *statskontoret* uttalat, att Kungl. Maj:t jämlikt riksdagens i skrivelse nr 18/1945 lämnade bemyndigande torde äga möjlighet att medgiva överskridande av nu ifrågavarande anslagspost med ett belopp motsvarande de kostnader, som styrelsen haft i anledning av angivna ledigheter för sjukdom och havandeskap eller tillhoppa 16 200 kronor, men att medel för anslagsförstärkningen i övrigt icke torde stå till Kungl. Maj:ts förfogande, därest icke andra huvudtitelns anslag till extra utgifter ansåges böra ifrågakomma. Statskontoret ansåge för sin del, att Kungl. Maj:t lämpligen borde begära ett tilläggsanslag av riksdagen å hela det i framställningen och den bilagda promemorian äskade beloppet eller 25 200 kronor.

Det förberedande arbetet för genomförande av straffverkställighetsreformen, vilken skall träda i kraft den 1 juli 1946, har medfört en avsevärd arbetsökning för fångvårdsstyrelsen. Efter det reformen i december 1945 beslutats av riksdagen, har styrelsen sålunda haft att utarbeta helt nya anslagsäskanden för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten för nästa budgetår. Dessa ha avlämnats under februari 1946. Vidare har styrelsen, sedan 1945 års riksdag anvisat medel för ändamålet, fått i uppdrag att anskaffa ett flertal nya kolonier för fångvårdsändamål samt att avgiva förslag till modernisering av äldre fångvårdsanstalter (prop. 334/1945 s. 71 ff.). Genom beslut den 22 februari 1946 har härjämte åt styrelsen uppdragits att med beaktande av principerna i den nya lagen om verkställighet av frihetsstraff utarbeta och före den 1 juni 1946 till Kungl. Maj:t inkomma med plan för omorganisation av fångvårdens anstaltsväsende jämte därtill knuten personal avsedd att tjäna till ledning vid bedömandet av uppkommande frågor om anskaffande och inrättande av nya anstalter, nedläggande eller modernisering av befintliga anstalter samt anstalternas personalbehov.

Det är tydligt att nu angivna, synnerligen arbetskrävande uppgifter, vilka falla utanför styrelsens normala arbete, icke kunna fullgöras utan skäligen förstärkning av arbetskrafterna. Med hänsyn härtill och till vad som upp-

*Departements-
chefen.*

lysts angående de oförutsedda kostnader för vikarier, som uppkommit under innevarande budgetår, har jag funnit mig böra tillstyrka styrelsens nu gjorda framställningar om medgivande att överskrida de i gällande stat anvisade medlen till icke-ordinarie personal. I enlighet med vad statskontoret förordat torde bemyndigande härtill böra utverkas av riksdagen beträffande överskridandet i dess helhet. Inberäknat det i den särskilda promemorian angivna beloppet skulle icke-ordinarieposten behöva överskridas med sammanlagt 25 200 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för fångvårdsstyrelsen uppförda anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må under budgetåret 1945/46 överskridas med högst 25 200 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Leffler.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.

Tredje huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÅNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

C. Internationella förhandlingar m. m.

[1.] 5. **Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag, förslagsanslag.** För sagda ändamål upptogs i riksstaten för vart och ett av budgetåren 1937/38—1940/41 ett förslagsanslag av 5 000 kronor efter att tidigare hava upptagits med varierande belopp. Den sista utbetalningen av Sveriges andel i kostnaderna för permanenta skiljedomstolens internationella byrå gjordes i mars 1940 och avsåg kostnaderna för verksamhetsåret 1939. På grund av kriget ansåg sig svenska regeringen böra avvakta den vidare utvecklingen, innan ytterligare bidrag erlades. Den för verksamhetsåret 1939 gjorda utbetalningen skedde ur det för budgetåret 1939/40 upptagna anslaget; sålunda har anslaget för budgetåret 1940/41 icke tagits i anspråk. Från och med budgetåret 1941/42 har något anslag icke äskats för ändamålet.

I en skrivelse den 15 november 1945 till sändebudet i Haag har den permanenta skiljedomstolens internationella byrå hemställt, att Sveriges bidrag för åren 1940—44 måtte erläggas med sammanlagt floriner 11 196:75, fördelade på följande sätt:

Verksamhetsår:	Floriner:
1940	2 278: 50
1941	2 268: —
1942	2 262: —
1943	2 189: 25
1944	2 199: —

Summa 11 196: 75.

Enär den permanenta skiljedomstolens administrativa råd på grund av kriget ej kunnat hålla något sammanträde, hava respektive budgeter och utgiftsredogörelser för provisoriskt godkännande underställt rådets president. Rådet har sedermera kallats till sammanträde, varvid på dagordningen upptagits bland annat godkännande av förvaltningsberättelsen för åren 1940—44. Någon rapport om detta sammanträde har ännu icke ingått till utrikesdepartementet, men man torde kunna utgå ifrån att den föreliggande förvaltningsberättelsen kommer att godkännas.

En del länder hava redan erlagt sina bidrag för ovannämnda verksamhetsår. En del andra länder, vilka i likhet med Sverige hittills innehållit sina bidrag, synas hava för avsikt att erlægga dessa snarast.

Jag finner det under föreliggande omständigheter påkallat, att Sverige snarast gäldar den skuld, i vilken landet häftar till den permanenta skiljedomstolens internationella byrå. Med ledning av nu gällande växelkurs bör beloppet beräknas till 17 700 kronor, och jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 17 700.

[2.] **6. Svenska röda korsdelegater i Grekland, reservationsanslag.** För bestridande av kostnaderna för Svenska röda korsdelegater för handhavande av hjälpen till Greklands befolkning hava hittills beviljats sammanlagt 1 150 000 kronor, nämligen *dels*, såsom på sin tid i föreskriven ordning anmälts för riksdagen, från anslaget för oförutsedda utgifter enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 juli 1942 ett belopp av 100 000 kronor, *dels* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 (prop. nr 163/1943; rd. skr. nr 153/1943) ett reservationsanslag av 150 000 kronor, *dels*, såsom jämväl anmälts för riksdagen, enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juli 1943 ett belopp av 200 000 kronor från anslaget för oförutsedda utgifter, *dels* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 (prop. nr 2/1944; rd. skr. nr 26/1944) ett reservationsanslag av 250 000 kronor, *dels* ock å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 (prop. nr 2/1945; rd. skr. nr 39/1945) ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

Jag torde få erinra om att de allierade inför den hungersnöd, som hotade det grekiska folket under ockupationen, ställde livsmedel m. m. till

förfogande för att med svenska fartyg transporteras till Grekland, till en början från Nordamerika och sedermera också, ehuru till mindre del, från Sydamerika. Svenska regeringen åtog sig gentemot de allierade ansvaret för att hjälpverksamheten skedde enligt de villkor, som uppställdes för att hjälparbetet överhuvud taget skulle få bedrivas. För de praktiska uppgifterna upptogs från svensk sida samarbetet med Internationella röda korset, som redan tidigare hade upptagit viss verksamhet i Grekland, och en blandad svensk-schweizisk kommission tillsattes under svenskt ordförandeskap. För kommissionens räkning arbetade i Grekland omkring 20 svenska delegater, och svenska regeringen åtog sig kostnaderna för deras verksamhet.

Sedan de tyska trupperna under september och början av oktober 1944 lämnat Grekland och den grekiska regeringen återvänt till landet, förelåg förutsättningen för en avveckling av den svenska verksamheten. Avvecklingen kunde dock på grund av förhållandena icke ske omedelbart. Efterhand övertogs den ena uppgiften efter den andra av grekiska regeringen under överinseende av och i samarbete med först en allierad militär försörjningsorganisation och sedan UNRRA. Slutligen kunde den 21 mars 1945 en överenskommelse träffas mellan den grekiska regeringen och den blandade svensk-schweiziska kommissionen, varigenom kommissionens verksamhet helt överlämnades till den grekiska regeringen, som övertog kommissionens tillgångar och skulder. I och med detta överlämnande kunde de flesta svenska delegater återvända till Sverige. Kommissionens ordförande, justitierådet Emil Sandström och två andra svenska delegater stannade emellertid för att tillsammans med tre schweiziska delegater slutföra de med avvecklingen förbundna arbetsuppgifterna.

Enligt de preliminära beräkningar, som hittills föreligga beträffande resultatet av hjälpverksamheten från dess början under september månad 1942 till den 21 mars 1945, har till Grekland skeppats omkring 640 000 ton livsmedel, några 1 000-tals ton kläder och därjämte diverse läkemedel, ett stort antal last- och personbilar jämte drivmedel, allt till ett sammanlagt värde av 67 miljoner amerikanska dollars. I denna siffra ingå bland annat dels ett av svenska regeringen skänkt bidrag om 5 500 ton saltad fisk, 500 ton marmelad och 200 ton mjölkpulver till ett sammanlagt värde överstigande 3 miljoner kronor, dels 15 stycken volvolastbilar, skänkta av de svenska redare, som deltagit i hjälptrafiken, dels ock vissa läkemedel, skänkta av Svenska röda korset.

I vissa avseenden arbetade kommissionen som en stor importfirma med egna försäljningsorgan över hela landet. Gåvorna fördelades bland ungefär 3,5 miljoner invånare i Athén och landsorten. I Athén anlätade kommissionen bland annat omkring 600 bagerier och 2 600 speceriaffärer för distribuering av livsmedlen. I landsorten sköttes distributionen under överinseende av de neutrala delegaterna av ett hundratal centralkommissioner och över 5 000 lokalkommittéer. Ehuru de priser, som sattes på varorna, avsågo att täcka endast kommissionens egna kostnader för lossning, lagring, bearbetning och transporter jämte allmänna förvaltningskostnader, var kommissio-

nens finansiella verksamhet mycket betydande. Den månatliga omsättningen torde i genomsnitt kunna uppskattas till minst 200 000 kronor.

För den finansiella förvaltningen samarbetade kommissionen med de flesta av landets bankföretag. I övrigt underhöll kommissionen kommersiella förbindelser med ett flertal speditörer, transportentreprenörer, industrifirmor o. s. v. För underhåll och reparationer av lagerlokaler, egna personbilar och lastfordon, anskaffning av reservdelar för industriföretagens räkning o. s. v. föranleddes kommissionen att upprätta en egen inköpsorganisation.

Avvecklingsarbetet efter den 21 mars 1945 avsåg dels en rad frågor, som uppstodo i samband med verksamhetens överlämnande till grekiska regeringen, och dels en slutredovisning av kommissionens arbete före nämnda datum. Kommissionens uppdrag fordrar en redovisning ej endast av de penningmedel, som tillförts kommissionen, utan även av de varor, som anförtrotts densamma. En sådan redovisning är nödvändig såväl med hänsyn till donatorernas intresse av att varorna skulle komma i rätta händer som också med hänsyn till blockadmakternas intresse av att varorna ej skulle komma ockupationsmakterna eller av dem beroende organisationer till godo. Svenska regeringen bär nämligen, såsom ovan nämnts, gentemot de allierade ansvaret för hur verksamheten bedrevs. Redovisningen synes böra åtföljas av en slutrapport, som anger huvuddragen av kommitténs verksamhet.

Justitierådet Sandström återvände i oktober 1945 till Sverige, varför antalet svenskar, som nu äro sysselsatta i Grekland med att slutföra den slutgiltiga redovisningen, är två. På grund av verksamhetens stora omfattning såväl finansiellt som kommersiellt har det syntts lämpligt att låta företaga en yrkesmässig revision. För detta ändamål har beskickningen i Athén anställt grekiska sakkunniga.

Trots den begränsning av slutredovisningen, som delegaterna ålagts, har redovisningsarbetet blivit fördröjt på grund av allehanda svårigheter i samband med den allmänna situationen i Grekland efter befrielsen. Delegaterna hava emellertid anmodats att slutföra uppdraget med största skyndsamhet och, om icke oförutsedda svårigheter tillstöta, torde arbetet kunna vara slutfört till den 1 juli i år.

Kostnaderna för delegaterna hava liksom tidigare bestritts av de anvisade medlen genom överstyrelsen för Svenska röda korset. Av de anslag, som hittills av riksdagen beviljats för detta ändamål, återstår för närvarande odisponerat ett belopp av 46 400 kronor. Röda korset har emellertid utöver de statsmedel, som redan ställts till dess förfogande, till och med den 31 december 1945 för ändamålet förskotterat i runt tal 105 000 kronor. Av Röda korset hittills under år 1946 bestridda kostnader hava uppgått till 3 950 kronor. På grund av kommunikationsförhållandena hava sista tidens utgifter ännu icke kunnat redovisas till Stockholm och följaktligen ännu icke erlagts. Dessa kostnader jämte de kostnader, som komma att uppstå intill dess redovisningen slutförts, kunna emellertid approximativt beräknas till följande belopp: kostnader för de två delegaternas löner och ersättning för vivre intill den 1 juli jämte lön under upplupen kontraktseven semester 19 750 kro-

nor, kostnaderna för delegaternas hemresa 4 000 kronor och arvode till de grekiska revisorerna 7 500 kronor. Kostnader för försäkringar kunna för närvarande icke närmare beräknas beroende på att den slutliga avräkningen med försäkringsgivaren icke kan ske, förrän slutredovisningen inkommit. För försäkringskostnader samt för oförutsedda utgifter synes böra beräknas ett belopp av 6 200 kronor. Till täckande av de slutliga kostnaderna skulle följaktligen erfordras ytterligare ett anslag av $(105\ 000 + 3\ 950 + 19\ 750 + 4\ 000 + 7\ 500 + 6\ 200 - 46\ 400 =)$ 100 000 kronor. Med hänsyn härtil får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska röda korsdelegater i Grekland* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100 000.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

L. Petri.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.

Fjärde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter.

Arméförvaltningen.

[1.] **13 a. Arméförvaltningen: Täckning av kostnader för militärregistret.** Vid anmälan denna dag i propositionen nr 120 av fråga om anslag till Arméförvaltningen: Avlöningar har jag föreslagit, att kostnaderna för det centrala organet för biluttagningsverksamheten, biluttagningssektionen (militärregistret), inom arméförvaltningens tygavdelning från och med nästa budgetår skola bestridas från nämnda anslag. För avlöningar till personal vid biluttagningssektionen har jag därvid beräknat 80 000 kronor. Beloppet, vari icke inräknats avlöningsmedel för sektionschef och chef för sektionens militärdetalj, avser nettolöner. Under anslaget till Arméförvaltningen: Omkostnader har jag vidare beräknat medel för bestridande av biluttagningssektionens omkostnader.

Kostnaderna för biluttagningssektionens verksamhet under budgetåret 1945/46 ha, såsom framgår av vad jag i förenämnda sammanhang anfört, balanserats å förskottstitel och måste därför anslagsmässigt regleras. Jag

förordade, att kostnaderna till den del de belöpte på en organisation av den omfattning, som av mig godtagits, täcktes medelst särskilt för ändamålet anvisat anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår och i övrigt avfördes å avvecklingsanslag. Nämnade anslagsfråga upptager jag i detta sammanhang till behandling.

Avlöningskostnaderna för personal vid biluttagningssektionen i dess av mig förutsatta organisation kunna, rörligt tillägg och kristillägg inberäknade, uppskattas till 105 000 kronor, vari alltså icke ingå lönekostnader för kommanderad militär personal. Omkostnaderna ha uppskattats till 20 500 kronor. Medelsbehovet för biluttagningssektionens verksamhet under budgetåret 1945/46, till den del densamma kan anses motsvara fredsmässig verksamhet, kan alltså uppskattas till i runt tal 125 000 kronor.

I förenämnda avlöningsbelopp ingå kostnaderna för avlönande av två skrivbiträden, med vilka personalorganisationen måste utökas, sedan från och med den 1 december 1945 arbetet med utskrivandet av militära besiktningssinstrument, vilket dessförinnan ankommit på besiktningmännen, överflyttats till biluttagningssektionen. Arméförvaltningen har i skrivelse den 17 januari 1946 hemställt om anvisande av medel för anlåtande av särskild arbetskraft för detta arbete och därvid förutsatt, att kostnaderna för innevarande budgetår skulle bestridas av de besparingar å anslaget Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap m. m., som uppkomma till följd av att avgifter till besiktningmän för utskrivande av militära besiktningssinstrument — för vilka medel beräknats under nämnda anslag — icke utgå efter utgången av november 1945. För egen del anser jag, att här ifrågavarande kostnader böra beräknas i detta sammanhang. Såsom framgår av det anförda har så också skett. Besparingar, som uppkomma å innevarande års anslag till Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap, böra överföras till budgetutjämningsfonden.

För täckande av de sålunda beräknade kostnaderna under innevarande budgetår för biluttagningssektionen bör i enlighet med vad som förutsatts i propositionen 1946: 120 äskas ett anslag av 125 000 kronor å tilläggsstat. Anslagsbeloppet bör tagas i betraktande vid beräkningen av belastningen å den för försvarets utbyggande under femårsperioden beräknade kostnadsramen.

Under åberopande av vad jag sålunda anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arméförvaltningen: Täckning av kostnader för militärregistret* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av kronor 125 000.

C. Försvarskrafterna.

Armén.

Anskaffning och vård av hästar m. m.

[2.] **30. Armén: Remontering, reservationsanslag.** I statsverkspropositionen till 1945 års riksdag beräknades medelsbehovet för remontering till 2 230 000 kronor, med vilket belopp remonteringsanslaget uppfördes i riksdagen för budgetåret 1945/46.

Stat för anslaget har fastställts genom brev den 1 juni 1945 (se statsliggaren, s. 110).

Enligt staten har för inköp av 489 remonter efter ett medelinköpspris av 1 800 kronor beräknats ett belopp av 880 200 kronor. För inköp av 35 stamhästar för dragbruk och 900 ackordhästar efter ett medelinköpspris av 1 500 kronor ha beräknats 52 500 kronor respektive 1 350 000 kronor.

För budgetåren 1941/42 och 1942/43 har medelinköpspriset för remonter i samband med anvisande av tilläggsstatsanslag beräknats till 1 650 kronor respektive 1 900 kronor (jfr propositionen 1945: 163, s. 8). I samband med äskande av medel å tilläggsstat för budgetåret 1942/43 framhöll min företrädare i ämbetet, att den omständigheten, att ett medelpris av 1 900 kronor vid anslagsberäkningen godtoges, icke innebure ett ställningstagande till frågan vilket pris som vid inköp av remonter borde slutligt erläggas. Sistnämnda fråga finge vid den tidpunkt, då inköpen skulle ske, bedömas med ledning av det utredningsmaterial, som då borde föreligga.

Någon anskaffning av stamhästar för dragbruk och ackordhästar har med hänsyn till den stora hästanskaffning, som företagits på grund av den ökade försvarsberedskapen, icke ägt rum under budgetåren 1940/43. För budgetåren 1943/45 beräknades i samband med äskande av medel å tilläggsstat medelinköpspriset för nämnda kategori av hästar till 1 600 kronor.

Den hästanskaffning, som skall företagas med anlitande av det för budgetåret 1945/46 anvisade anslaget, avses äga rum våren 1946.

Med erinran att för innevarande budgetår medelinköpspriset för remonter således beräknats till 1 800 kronor samt för stamhästar för dragbruk och ackordhästar till 1 500 kronor har *arméförvaltningen* i skrivelse den 26 januari 1946 framhållit, att nämnda priser vore för lågt beräknade, varför det vore nödvändigt att anvisa medel å tilläggsstat. Ämbetsverket har härom närmare anfört följande.

Vad inköp av remonter beträffade, finge *arméförvaltningen* framhålla, att det under år 1945 liksom de tre sistförflutna åren varit förenat med stora svårigheter att inköpa i staten fastställt antal remonter, vilket medfört en sänkning av medelkvaliteten på remonterna. Antal utbudna remonter och avelsston de senaste fyra åren hade varit: 1942 — 897, 1943 — 840, 1944 — 827 och 1945 — 829. Att ett otillfredsställande remontpris varit huvudorsaken till minskningen av antalet utbudna hästar vore otvivelaktigt.

Arméförvaltningen ansåge det vara en angelägenhet av största vikt för armén, att landets varmbloodsavel bevarades och om möjligt utökades, varigenom armén tillförsäkrades den reserv av ridhästar, vilken för närvarande

saknades. En betydelsefull förutsättning härför vore, att remontpriset hölles på en sådan nivå, att remontaveln bleve lönande för dess utövare.

Arméförvaltningen har i samband härmed framhållit, att dess intendenturavdelning, såsom av propositionen 1945: 163, s. 8, framginge, under år 1945 erhållit en beräkning från lantbruksstyrelsen rörande uppfödningkostnaden för remont. Enligt nämnda beräkning utgjorde uppfödningkostnaden lågt räknat 2 015 kronor. Lantbruksstyrelsen hade meddelat, att någon ändring i grunderna för nämnda beräkning ej inträtt under innevarande budgetår.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har arméförvaltningen ansett sig icke kunna föreslå lägre medelinköpspris för remonter för innevarande budgetår än 2 100 kronor.

På tilläggsstat erfordrades alltså $(489 \times 300 =)$ 146 700 kronor.

Arméförvaltningen har vidare anført.

I fråga om inköp av stamhästar för dragbruk och ackordhästar har för det under föregående budgetår gällande medelinköpspriset icke kunnat inköpas beräknat antal $(35 + 550)$ hästar. Bristerna hänföra sig till II. och VI. militärområdena. Medelinköpspriset inom dessa områden har nämligen, oaktat inköpen verkställt vid tidpunkt då hästpriserna stodo lägst, utgjort omkring 1 800 kronor. Inom mellersta och södra delarna av landet ha inköpen däremot kunnat ske till ett pris av omkring 1 600 kronor per häst.

Intendenturavdelningen har från statens hästexportberedning inhämtat uppgifter rörande priserna vid uppköpen av kallblodiga hästar för export under november 1945. Härav framgår, att medelpriset har utgjort omkring 1 700 kronor. Arméförvaltningen är av den uppfattningen, att ej heller under innevarande budgetår inköp av här ifrågakommande kategorier hästar för armén till fastställt antal och av den kvalitet, som bör krävas, kan ske för ett medelinköpspris av 1 600 kronor per häst. En höjning av nämnda pris till 1 700 kronor anser arméförvaltningen oundgängligen erforderlig.

På tilläggsstat skulle alltså erfordras $(35 + 900) \times 200 =$ 187 000 kronor.

Under återopande av det anförda har arméförvaltningen hemställt, att till remonter på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett reservationsanslag av $(146 700 + 187 000 =)$ i avrundat tal 330 000 kronor.

Departements-
chefen.

Som förut anförts har i den för anslaget till remonter för innevarande budgetår fastställda staten medelinköpspriset för remonter beräknats till 1 800 kronor samt för ackordhästar och stamhästar för dragbruk till 1 500 kronor. Arméförvaltningen har liksom för budgetåret 1944/45 funnit sig böra för de stundande inköpen av hästar räkna med en höjning av dessa medelinköpspriser till 2 100 kronor för remonter och 1 700 kronor för stamhästar för dragbruk och ackordhästar.

Föreliggande uppgifter rörande priserna på hästmarknaden synas utvisa, att en viss höjning av de i föl vid anmälan av statsverkspropositionen beräknade genomsnittspriserna kan vara motiverad. För egen del anser jag mig dock kunna utgå från att anskaffningen skall kunna genomföras inom ramen för ett genomsnittspris av 1 900 kronor för remonter och 1 600 kronor för stamhästar för dragbruk och ackordhästar, d. v. s. med tillämpning av samma genomsnittspris som det, varmed räknats under de senaste budget-

åren. Härigenom höjas de vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår uppskattade medelprisen med 100 kronor för häst.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget torde således böra förstärkas, för remontanskaffning med $(489 \times 100 =)$ 48 900 kronor samt för anskaffning av stamhästar för dragbruk och ackordhästar med $[(35 + 900) \times 100 =]$ 93 500 kronor, eller sålunda med tillhoppa i avrundat tal 145 000 kronor. Denna merkostnad, som alltså belöper på prisstegringar utöver den prisnivå, som legat till grund för de vid 1942 års försvarsbeslut verkställda kalkylerna, bör med hänsyn härtill falla utanför den vid nämnda beslut fastställda kostnadsramen.

Med hänsyn till att remontinköpen avses att påbörjas i början av april månad, är en skyndsam handläggning av anslagsfrågan önskvärd.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Remontering* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 145 000.

E. Diverse.

[3.] **12 c. Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar, reservationsanslag.** I skrivelse den 13 december 1945 har *statens organisationsnämnd* hemställt, att utom försvarsgrenarna måtte anvisas ett anslag av 500 000 kronor för bestridande av de kostnader för lokaländringar och utgifter för blanketter, som föranleddes av nämndens organisationsundersökningar.

Beträffande medelsbehovet för blanketter har organisationsnämnden i sin skrivelse — under hänvisning till vid Älvsborgs regemente pågående organisationsundersökningar — framhållit följande.

Många av de rationaliseringsåtgärder, som vidtagits vid Älvsborgs regemente, vore beroende av att nytillkomna eller ändrade blanketter stode till förfogande. Hittills hade erforderligt blankettryck kunnat bekostas av de anslag, som stått till berörda militära myndigheters förfogande. Detta stode även i överensstämmelse med de riktlinjer för bestridande av kostnader för expenser m. m. vid organisationsundersökningarna, som angivits i proposition nr 1944: 226 (s. 5) angående anslag till organisationsnämnden. Så vore emellertid icke längre möjligt, sedan expensanslagen blivit starkt begränsade. Särskilda medel erfordrades därför för det för rationaliseringsåtgärdernas genomförande nödvändiga blankettrycket. Flertalet blanketter beräknades framdeles komma till användning inom hela försvarsväsendet, och de nytillkomna blanketterna komme att ersätta äldre dylika efter hand som rationaliseringsåtgärderna genomfördes. Det ordinarie anslaget för blanketter syntes därför småningom helt kunna övertaga kostnaderna för de nya blanketterna. Enär en av dessa ofta nog motsvarade flera gamla blanketter, borde kostnaderna för blanketter framdeles kunna begränsas i ej ringa grad.

I utlåtande över organisationsnämndens framställning har *försvarets civilförvaltning* — under framhållande att nämnden ej kunnat framlägga någon ingående beräkning av medelsbehoven — uttalat.

Det kunde förutsättas att, utöver kostnader för lokaländringar och blankettryck, även kostnader för maskin- och möbelanskaffningar i ej oväsentlig omfattning kunde uppkomma. Samtliga med organisationsarbetet förbundna kostnader måste beräknas bli av en sådan storleksordning, att de i och med övergången till fredsmässig anslagshushållning icke kunde bestridas av tillgängliga anslag. Det syntes därför ofrånkomligt, att särskilda medel anvisades. Då det icke syntes ändamålsenligt, att från fall till fall äska medel hos riksdagen, borde organisationsnämnden äga tillgång till ett särskilt anslag från vilket efter särskild framställning från nämnden medel kunde anvisas. Härigenom förverkligades jämväl önskemålet om en särskild redovisning av kostnader förbundna med försöksverksamheten. Reservationsanslag för ändamålet syntes böra anvisas både på kapital- och driftbudgeten. Ämbetsverket saknade emellertid möjlighet att uttala sig angående storleken av medelsbehoven.

Departements-
chefen.

Organisationsnämnden har hemställt, att ett särskilt anslag av 500 000 kronor måtte anvisas till bestridande av kostnader för lokaländringar samt för anskaffning av blanketter i samband med fortsatta organisationsundersökningar inom försvaret. Såsom framgår av propositionen 1946: 62 (s. 13 f.) ha medel till bestridande av ifrågakostnader för lokaländringar beräknats under anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader m. m. under försvarets fastighetsfond. Under förevarande punkt behandlas medelsfrågan i övrigt. Härvid må framhållas att anskaffningen av blanketter är nödvändig för rationaliseringsåtgärdernas genomförande. Härjämte torde, såsom civilförvaltningen anmärkt, uppkomma kostnader även för anskaffning av möbler och maskiner m. m. Det synes önskvärt, att denna till driftbudgeten hörande anskaffning, som synes kunna inrymmas under beteckningen Blankett- och kasernutredningskostnader m. m., redovisas skild från normalt erforderlig anskaffning och bekostas från ett särskilt anslag. För ändamålet synes böra uppföras ett reservationsanslag under rubriken E. Diverse. Medelsbehovet är vanskligt att beräkna. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 100 000 kronor, samt förutsätter, att anslaget får tagas i anspråk efter beslut i varje särskilt fall av Kungl. Maj:t. Anslaget bör tagas i betraktande vid beräkningen av belastningen å den i 1942 års försvarsbeslut angivna kostnadsramen för försvaret.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Erland Kock.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.**Femte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, och statsrådet Mossberg anmäla härafter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, statsrådet Möller beträffande punkterna 1, 5—8 och 10 samt statsrådet Mossberg beträffande punkterna 2—4 och 9. Föredragandena yttra härvid följande.

A. Socialdepartementet.

[1.] **Socialdepartementet: Avlöningar.** Den 18 maj 1945 har Kungl. Maj:t fastställt avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46. Staten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 96 000 kronor.

Från berörda anslagspost bestridas utgifterna för två föredragande i regeringsrätten ävensom icke-ordinarie befattningshavare i amanuens- och biträdesställning. Den på senare tid inträdda väsentliga ökningen av departementets arbetsbörda har nödvändiggjort förstärkning av amanuens- och biträdespersonalen. Utgifterna från anslagsposten under tiden 1 juli 1945—28 februari 1946 ha uppgått till 68 650 kronor. Med utgångspunkt från medelsåtgången under februari månad 1946 — något över 9 200 kronor — skulle lönekostnaden för departementets icke-ordinarie personal under återstoden av budgetåret komma att utgöra inemot 37 000 kronor. Med hänsyn till aktuellt behov av viss ytterligare utökning av amanuens- och biträdespersonalen torde emellertid sistnämnda lönekostnad böra ökas med omkring

2 000 kronor. Av det anförda framgår, att en förstärkning av ifrågavarande anslagspost med (68 650 + 37 000 + 2 000 — 96 000) i runt tal 12 000 kronor är erforderlig. Jag får därför tillstyrka, att riksdagens medgivande inhämtas att överskrida posten med högst detta belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för socialdepartementet upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 12 000 kronor.

B. Sociala verk och inrättningar.

[2.] **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** I den av Kungl. Maj:t den 18 maj 1945 för innevarande budgetår fastställda avlöningsstaten för yrkesinspektionen har upptagits bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 139 000 kronor.

I skrivelse den 28 februari 1946 har *riksförsäkringsanstalten* hemställt, att nämnda anslagspost måtte för budgetåret 1945/46 få överskridas med 19 250 kronor, och som skäl härför anført följande.

I postens belopp ingå icke kostnaderna för avlöningar åt de tre befattningshavare i lönegraden Ex 21, vilka enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1945 fortfarande under budgetåret 1945/46 finge vara anställda vid yrkesinspektionen för tillsyn av arbetsställen, där risk för gengasförgiftning kunde föreligga. Då några besparingar, varav kostnaden för avlöningar till nämnda befattningshavare skulle kunna bestridas, ej kunna beräknas uppstå å icke-ordinarieposten, blir en förstärkning av denna erforderlig med belopp motsvarande berörda kostnad eller 17 750 kronor jämte utgifterna för skrivhjälp för dessa befattningshavares verksamhet, 1 500 kronor, eller sålunda tillhoppa 19 250 kronor.

*Före-
draganden.*

På de skäl riks-försäkringsanstalten anført tillstyrker jag, att riksdagens medgivande inhämtas till att icke-ordinarieposten för yrkesinspektionen överskridas med högst 19 250 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för yrkesinspektionen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 19 250 kronor.

[3.] **Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar.** Den i gällande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Venngarn upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är fastställd till 64 000 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1945 har *anstaltsstyrelsen* framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för anstalten för budgetåret 1946/47. Härvid har sty-

relsen anmält behov att utbygga vårdmöjligheterna vid anstalten. I detta avseende anför styrelsen i huvudsak följande.

I stora anstaltsbyggnaden anordnades år 1939 en särskild mottagnings- och sjukavdelning, vilken jämväl avsågs skola fungera såsom övervakningsavdelning. Vid denna tid utgjorde de, som ansågos vara i behov av särskild övervakning, ännu ett förhållandevis ringa antal. Anstalten har emellertid under senare år tillförts ett alltjämt växande klientel av psykiskt abnorma vårdtagare, och numera företer omkring halva antalet vårdtagare sådana anpassningssvårigheter, att de icke böra lämnas utan tillsyn. Styrelsen erinrar, att anstalten i anledning av denna utveckling från och med innevarande budgetår erhållit ett arvode till en biträdande sinnessjukläkare, vilket tillskott enligt styrelsens förmenande dock endast kunnat avhjälpa den mest trängande bristen i fråga om anstaltens vårdarbete. Många av den nu nämnda kategorien vårdtagare lida av nervös oro med sömnbesvär och uttalad ömtålighet för psykiska påfrestningar, och anstaltens ordinarie dagordning med full arbetstid är icke avpassad för detta klientel. Det har därför befunnits nödvändigt att vidtaga särskilda åtgärder för att någorlunda tillfredsställande kunna vårda åtminstone de ej alltför svårskötta intagna av nyssnämnda kategori.

Styrelsen föreslår, att en år 1932 uppförd mindre byggnad, benämnd paviljongen, inrättas för vård av intagna med lindrigare psykiska sjukdomssymptom. I denna byggnad har redan från början inrymmts en vårdavdelning för psykiskt ömtåliga klienter. Till densamma ha emellertid endast kunnat förläggas personer, som icke behövt särskild tillsyn, när vården därstädes vilat på en enda befattningshavare, en uppsyningsman med familjebostad i byggnaden. Efter erforderlig personalförstärkning och viss mindre ombyggnad skulle paviljongen rymma 26 vårdtagare och vara väl användbar för angivna ändamål. Styrelsen uppskattar den erforderliga personalförstärkningen till en sjukvårdare (förste förman) och en förman samt hemställer, att för nästa budgetår medel anvisas för anställande av nämnda befattningshavare.

I skrivelse den 25 september 1945 har styrelsen, såvitt nu är i fråga, anmält, att den i det föregående nämnda vårdavdelningen på försök anordnats tidigare under samma månad samt att styrelsen företagit den erforderliga personalförstärkningen genom att för ändamålet tillfälligt anställa två förmän. Emellertid medgäve icke-ordinarie posten anställning av tillfälliga arbetskrafter allenast i mycket begränsad utsträckning. Då lönen till en tillfälligt anställd förman borde beräknas till 275 kronor för månad, erfordrades för driften av den särskilda vårdavdelningen för då återstående cirka nio månader av budgetåret 1945/46 en förstärkning av avlöningsanslaget med 5 000 kronor.

I avgivet utlåtande vitsordar *socialstyrelsen*, att anstaltens klientel till avsevärd del utgöres av psykiskt ömtåliga vårdtagare, som äro i behov av mera sjukhusmässig vård. Den för sådana vårdtagare inrättade avdelningen å paviljongen finner socialstyrelsen lämplig. Enligt styrelsens mening medför denna anordning uppenbarligen behov av ytterligare befattningshavare. Socialstyrelsen tillstyrker därför anstaltsstyrelsens framställning om medel till avlöande av två tillfälligt anställda förmän vid paviljongen.

I en den 14 februari 1946 dagtecknad promemoria har *direktören för an-*

staten lämnat vissa uppgifter rörande behovet för innevarande budgetår av ytterligare medel å anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal. Härvid har anförts i huvudsak följande.

Förutom de i skrivelsen den 25 september 1945 angivna tillfälligt anställda förmännen har anstalten nödgats anlita tillfällig arbetskraft för expediti- och skrivgöromål. De för avlöning till de båda förmännen och till den för sistnämnda göromål anlitate arbetskraften erforderliga medlen beräknas till 6 000 kronor. Vidare ha de vid statberäkningen förutsedda extra ordinarie och ordinarie befattningarna på grund av brist på lämplig arbetskraft icke kunnat i full utsträckning tillsättas. Tillfälliga vikarier ha icke kunnat erhållas mot en ersättning, motsvarande i avlöningsreglementet upptaget grundbelopp, utan hänsyn har vid lönesättningen måst tagas jämväl till utgående tillägg. Då medel till dylika tillägg i förevarande fall icke kunnat disponeras från de anslag, som anvisats till rörligt tillägg, kristillägg och provisoriskt lönetillägg, har anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal måst tagas i anspråk för hela lönekostnaden. Med hänsyn till att de tillfälliga vikarierna i allmänhet fått nöja sig med en ersättning understigande den till extra tjänstemän utgående beräknas merkostnaden å anslagsposten för innevarande budgetår stanna vid 2 000 kronor. Ytterligare har med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 19 januari 1945 fyra vid anstalten anställda kvinnliga ekonomister tillerkänts en löneförbättring med 30 kronor i månaden, motsvarande det provisoriska lönetillägg, som utgått till vissa statliga befattningshavare. Då under innevarande budgetår torde tillkomma ytterligare löneförbättring, motsvarande det särskilda tillägg å 300 kronor, som beräknas komma att utgå till vissa andra befattningshavare vid anstalten, erfordras för löneförbättring åt den kvinnliga ekonomistpersonalen en anslagsförstärkning med tillhoppa 2 500 kronor.

Slutligen hemställs, att förevarande anslagspost ytterligare förstärkes med sammanlagt 11 509 kronor, utgörande den beräknade kostnaden för vikarier å vakanta eller av sina innehavare av olika skäl icke uppehållna ordinarie befattningar.

Den förutsedda merbelastningen av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal uppskattas sålunda till (6 000 + 2 000 + 2 500 + 11 509) i runt tal 22 000 kronor.

*Före-
draganden.*

Ännu är jag icke beredd att taga ställning till frågan om bibehållande efter utgången av budgetåret 1945/46 av den vårdavdelning för psykiskt abnorma alkoholister, som försöksvis sedan september 1945 varit anordnad i den s. k. paviljongen vid alkoholistanstalten å Venngarn. Med hänsyn till vad anstaltsstyrelsen och socialstyrelsen anført i ämnet vill jag emellertid förorda, att medel anvisas för avlöande under innevarande budgetår av de två förmän, vilka anstaltsstyrelsen tillfälligt anställt för driften av avdelningen. Även i övrigt biträder jag anstaltsstyrelsens hemställan om anvisande av ytterligare medel under icke-ordinarieposten.

Jag får därför tillstyrka, att riksdagens medgivande inhämtas att överskrida förevarande anslagspost med det äskade beloppet, 22 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för statens alkoholistanstalt å Venngarn upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 22 000 kronor.

[4.] **Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.** Den 18 maj 1945 fastställde Kungl. Maj:t avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46. Staten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 116 000 kronor.

I skrivelse den 15 december 1945 har *socialstyrelsen* hemställt, att sagda anslagspost måtte få överskridas med 8 000 kronor, samt till stöd härför anfört följande.

Kostnaderna för löner till de tio heltidsanställda ombudsmännen, för arvoden till övriga ombudsmän och för ersättning åt semestervikarier för de heltidsanställda ombudsmännen beräknas för innevarande budgetår till respektive 54 900, 44 000 och 4 900 kronor. Från anslagsposten ha vidare de olika länsnykterhetsnämnderna tilldelats medel för skrivhjälp med tillhoppa 11 950 kronor. Till förfogande står sålunda endast ett belopp av 250 kronor.

I särskilda skrivelser den 15 december 1945 hemställer *socialstyrelsen*, att Kungl. Maj:t måtte medgiva uppflyttning i löneklass av ombudsmännen hos vissa länsnykterhetsnämnder. Vid bifall till dessa framställningar uppstår behov av ytterligare ett belopp av omkring 2 600 kronor till löner till dessa ombudsmän.

Vid fördelningen av de anvisade medlen till avlöningar till icke-ordinarie personal har det icke varit möjligt för *socialstyrelsen* att i nämnvärd omfattning reservera medel för ersättning till vikarier för heltidsanställda ombudsmän vid annan ledighet än semester. I ett fall har det emellertid redan visat sig påkallat att medgiva ombudsman tjänstledighet för sjukdom och att förordna vikarie. Den å anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal belöpande merkostnaden härför intill 1945 års slut har beräknats till omkring 400 kronor. För eventuella behov av vikarier under återstoden av budgetåret torde böra reserveras ett belopp å förslagsvis 500 kronor.

Tolv länsnykterhetsnämnder ha till *socialstyrelsen* meddelat, att de äro i oundgängligt behov av ytterligare medel till skrivhjälp under budgetåret med tillhoppa 4 900 kronor. Nämnderna ha därvid som skäl särskilt anfört, att ombudsmännen, om medel till skrivhjälp ej erhållas i erforderlig omfattning, bliva nödsakade att själva syssla med registrerings- och rent skrivarbete i så stor utsträckning, att de ej medhinna det arbete med utredningar, inspektioner och biträde åt kommunala nykterhetsnämnder, som jämväl åvilar dem. *Socialstyrelsen* kan vitsorda, att nämnderna äro i behov av ifrågavarande medel.

Anslagsposten behöver alltså förstärkas med $(2\ 600 + 400 + 500 + 4\ 900 - 250)$ i runt tal 8 000 kronor.

Med utgångspunkt från att det odisponerade beloppet å icke-ordinarieposten för länsnykterhetsnämnderna uppgår till allenast 250 kronor synes nödvändigt att underställa riksdagen frågan om postens överskridande.

Framställningarna om löneklassuppflyttning för vissa ombudsmän hos länsnykterhetsnämnderna äro i anledning av förekommen remissbehandling

*Före-
draganden.*

alltjämt föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Vid beräkningen av belastningen å anslagsposten för innevarande budgetår torde hänsyn böra tagas varken till berörda framställningar eller till eventuellt behov av sjukvikarier under återstoden av budgetåret.

Emellertid har en kostnadsökning av 400 kronor inträtt i anledning av att vikarie förordnats för en ombudsman, som varit tjänstledig för sjukdom. Med anledning av socialstyrelsens hemställan, att ytterligare ett belopp av 4 900 kronor måtte ställas till förfogande för skrivhjälp hos länsnykterhetsnämnderna, får jag erinra om att i 1946 års statsverksproposition föreslagits, att det för ändamålet avsedda beloppet för nästa budgetår skall höjas från 11 600 till 17 600 kronor. Jag biträder socialstyrelsens nu ifrågavarande framställning och förordar, att riksdagens medgivande inhämtas om överskridande av icke-ordinarieposten för länsnykterhetsnämnderna med (400 + 4 900 — 250) i runt tal 5 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för länsnykterhetsnämnderna upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 5 000 kronor.

C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

[5.] **Medicinalstyrelsen: Avlöningar.** Den i gällande avlöningsstat för medicinalstyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är fastställd till 325 000 kronor.

I skrivelse den 8 februari 1946 har *medicinalstyrelsen* anmält, att det belopp, varmed posten upptagits, icke komme att förslå till täckande av erforderliga utgifter under posten. Styrelsen uppger, att belastningen å posten den 31 december 1945 utgjorde 195 690 kronor. För återstående hälft av budgetåret kunde med bibehållande av den personal, som styrelsen efter noggrann prövning funnit nödvändig för göromålens behöriga gång, utgifterna under denna anslagspost icke beräknas till lägre belopp än 235 000 kronor, vilket skulle innebära, att vid budgetårets slut posten komme att överskridas med (195 690 + 235 000 — 325 000) 105 690 kronor eller i runt tal 105 000 kronor.

Det väntade överskridandet hade sin grund i skilda omständigheter, som i stort sett kunde hänföras till tre grupper, nämligen *dels* av Kungl. Maj:t anbefallda eller eljest ofrånkomliga större utredningsuppdrag, *dels* vissa tillfälliga förhållanden, vilka medfört en icke förutsedd belastning av icke-ordinarieposten, *dels* ock den snabbt fortgående utvecklingen av hälso- och sjukvårdsväsendet, som medfört att medicinalstyrelsens arbetskrafter numera vore otillräckliga för att bemästra den löpande arbetsbördan.

I fråga om de utredningsuppdrag, som nödvändiggjort anställande av särskild arbetskraft, erinrar medicinalstyrelsen till en början om att

Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen att verkställa viss fortsatt utredning rörande rättsmedicinalväsendets organisation och att i samband därmed inleda vissa förhandlingar med Göteborgs stad rörande dels frågan om beredande av lokal för en rättsläkarstation i Göteborg och dels frågan om eventuell förening av rättsläkarbefattningen vid denna station med en kommunal läkartjänst ävensom att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, var till förhandlingarna gäve anledning. Då den medlem av styrelsens vetenskapliga råd, som anförtrotts ifrågavarande utredningsuppdrag, för fullgörande därav visat sig vara i behov av juridiskt biträde, hade styrelsen förordnat en av sina äldre amanuenser att tjänstgöra på halvtid såsom sekreterare vid utredningen. Med hänsyn till utredningens omfattning hade det emellertid blivit nödvändigt för styrelsen att anmoda ifrågavarande amanuens, som icke kunnat helt befrias från sina vanliga arbetsuppgifter, att mot övertidsersättning fullgöra det utredningsarbete, som icke kunnat medhinnas på fastställd arbetstid. Övertidsersättningen kunde uppskattas till 185 kronor i månaden. Till en halvtidsanställd vikarie för den som sekreterare tjänstgörande amanuensen utginge ett arvode av 225 kronor i månaden. För avlönande av skrivhjälp åt utredningen beräknades vidare ett belopp av minst 600 kronor bli erforderligt under budgetåret. Då av budgetåret en tid av tio månader beräknades tagen i anspråk för utredningen, räknade styrelsen med att densamma komme att förorsaka en merbelastning å styrelsens icke-ordinariepost av $[10 \times (185 + 225) + 600]$ 4 700 kronor.

Medicinalstyrelsen framhåller vidare, att efter uppdrag av Kungl. Maj:t inom styrelsen påginge utredning rörande den öppna vården vid av landsting eller kommun bedrivna sjukhus. För fullföljandet av detta utredningsuppdrag, som kommit att taga stor omfattning, hade styrelsen måst förordna en av sina amanuenser till sekreterare för utredningen ävensom — för att utredningens material skall kunna sammanställas förhållandevis snabbt — anställa en befattningshavare med speciella kvalifikationer såsom biträdande sekreterare åt utredningsmännen, varjämte ett skrivbiträde tillfälligt anstälts. Då styrelsen i månadsarvode tillerkänt vikarien för nämnda amanuens och utredningens biträdande sekreterare vardera 450 kronor och då för skrivbiträdet ett genomsnittligt arvode av 270 kronor för månad utginge, beräknades icke-ordinarieposten av nämnda anledningar under budgetåret komma att belastas med $[12 \times (450 + 450 + 270)]$ 14 040 kronor. För anlåtande av en statistiker för utredningens räkning komme vidare att krävas omkring 1 000 kronor för innevarande budgetår.

Medicinalstyrelsen erinrar härefter om att styrelsens chef av Kungl. Maj:t meddelats partiell tjänstledighet under tiden 2 januari—30 juni 1946 för att bliva i tillfälle att utföra vissa utredningsuppdrag. Såsom vikarie för det medicinalråd, som i anledning härav inträtt i utövningen av generaldirektörens åligganden, hade Kungl. Maj:t förordnat en lasarettsläkare, för vilken arvode och ersättning för mistade löneförmåner skulle utgå från icke-ordinarieposten. Sistnämnda anordning komme att medföra en ökad belastning å posten av i runt tal 10 800 kronor. För deltagande i berörda utredning av

den öppna vården syntes vidare nödvändigt att bereda t. f. byråchefen å kamerallbyrån partiell tjänstledighet från mitten av februari till budgetårets utgång, varav komme att föränledas en belastning å posten av cirka 2 000 kronor för anställande av en tillfällig amanuens i succession å nämnda byrå.

Sammanlagt beräknas alltså utredningen rörande den öppna vården under budgetåret 1945/46 komma att medföra en merbelastning å icke-ordinarieposten av (14 040 + 1 000 + 10 800 + 2 000) 27 840 kronor.

I fortsättningen anmäler styrelsen, att av Kungl. Maj:t styrelsen meddelade uppdrag avseende *dels* ändrad provinsialläkardistriktsindelning *dels ock* förslag till bestämmelser rörande abortförebyggande åtgärder komme att för avlönande av tillfällig arbetskraft kräva anlitande av icke-ordinarieposten till belopp av 2 700 respektive 3 500 kronor. Sedan vidare chefen för styrelsens veterinärbyrå av Kungl. Maj:t meddelats partiell tjänstledighet under tiden 2 januari—31 mars 1946 för verkställande av vissa utredningar om vaccination mot mul- och klövsjuka m. m., därvid byråveterinären hos styrelsen förordnats såsom vikarie, hade styrelsen förordnat chefsveterinären hos hushållningssällskapet i Uppsala län att under samma tid uppehålla byråveterinärsbefattningen mot ett arvode av 900 kronor för månad. Då samma anordning torde komma att bli erforderlig jämväl under tiden 1 april—30 juni 1946, kunde icke-ordinarieposten på grund härav beräknas bli belastad med ytterligare 5 400 kronor. Nödvändigheten av att för särskilda, förut ej angivna utredningsuppdrag eller ärenden av större omfattning bereda vissa befattningshavare partiell tjänstledighet hade medfört en ytterligare belastning av ifrågavarande anslagspost, hänförande sig till det enligt styrelsens mening ofrånkomliga behovet av tillfälligt anställda amanuenser såsom ersättare i succession. Avlöningen till dessa tillfälliga amanuenser under berörda ledigheter — sammanlagt något över fem månader — hade efter ett arvode av 450 kronor i månaden uppgått till i runt tal sammanlagt 2 400 kronor. För särskild skrivhjälp i samband med en inom styrelsen verkställd, av Kungl. Maj:t anbefalld utredning om ändring av bestämmelserna angående statsbidrag till lindring av mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, hade slutligen utgivits ett belopp av 300 kronor.

Samtliga utredningsuppdrag, vilka nödvändiggjort tillfälligt anställande av extra personal, kunde sålunda beräknas medföra en ökad belastning av icke-ordinarieposten med (4 700 + 27 840 + 2 700 + 3 500 + 5 400 + 2 400 + 300) 46 840 kronor.

Såsom inledningsvis anförts ha jämväl vissa tillfälliga omständigheter föränlett en icke förutsedd belastning av icke-ordinarieposten. I detta hänseende erinrar styrelsen om att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut förordnat dels en förste läkare vid statens sinnessjukhus att under tiden 1 juli—15 augusti 1945 uppehålla befattningen såsom biträdande föredragande i rättspsykiatriska ärenden hos styrelsen, dels ock viss stadsveterinär att under tiderna 1 juli—20 oktober 1945 och 9 januari—31 mars 1946 uppehålla en vakant befattning såsom statsinspektör över köttkontrollen i riket;

under tiden 22 oktober 1945—8 januari 1946 hade den förutvarande innehavaren av sistnämnda befattning varit av styrelsen förordnad att mot arvode uppehålla densamma. Då styrelsen utgått från att förlängt förordnande komme att meddelas förenämnda stadsveterinär, kunde de i anledning av ifrågavarande förordnanden utgående ersättningsbeloppen från icke-ordinarieposten beräknas till sammanlagt 14 690 kronor. Styrelsen hade vidare meddelat byrådirektören på tandvårdsavdelningen tjänstledighet för enskilda angelägenheter under tiden 1 oktober 1945—30 juni 1946. Den därav föranledda merbelastningen å icke-ordinarieposten uppskattades till (9×900) 8 100 kronor. En av styrelsens ordinarie befattningshavare i lönegraden A 28 hade därjämte fungerat såsom ledamot av, tillika sekreterare hos 1944 års lönekommitté avseende sjukvårds- och ekonomipersonal. För fullgörande av berörda uppdrag hade denne tjänsteman hittills åtnjutit tjänstledighet från sin ordinarie befattning under tre och en halv månader och förutsåges bliva i behov av dylik ledighet under ytterligare minst två månader av budgetåret. För att såsom expert biträda statens sjukhusutredning av år 1943 hade en av styrelsens befattningshavare med avlöning från ordinarieposten måst åtnjuta tjänstledighet från sin befattning, vilken ledighet tillsammans med vad som ytterligare kunde förutses bliva behöfligt under budgetåret beräknas till minst två månader. Såsom ersättare i succession efter ifrågavarande båda befattningshavare hade medicinalstyrelsen nödgats anställa en tillfällig amanuens med arvode av 450 kronor för månad. Sagda ledigheter för kommittéarbete beräknades till följd härav föranleda en merbelastning på icke-ordinarieposten av 3 375 kronor. Styrelsen framhåller emellertid, att nu berörda utgifter å icke-ordinarieposten väl kompenseras av besparingar å anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, varför dessa överskridanden endast vore av bokföringsteknisk natur.

Ytterligare anför styrelsen i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t medgivit, att under innevarande budgetår finge å styrelsens hälsovårdsbyrå — med uppgift bland annat att utföra för statens gengasforskningsråds verksamhet erforderliga kansligöromål — anställas dels en sekreterare mot ett arvode av 930 kronor i månaden och dels ett kvinnligt biträde mot ett arvode av 400 kronor i månaden, att utgå från icke-ordinarieposten. Då denna personal anställts från och med den 16 november 1945, komme arvodena till densamma att intill budgetårets utgång uppgå till sammanlagt 9 975 kronor. Slutligen komme tjänstledighet för havandeskap att under budgetåret bli erforderlig för ett extra ordinarie kontorsbiträde under två månader, varunder tillfälligt biträde med månadsarvode av 250 kronor måste anställas. Med frånräknande av vederbörligt tjänstledighetsavdrag för den extra ordinarie befattningshavaren komme icke-ordinarieposten att av berörda anledning vidkännas en belastning av $(2 \times 250 - 60 \times 1)$ 440 kronor.

Angivna tillfälliga omständigheter kunde sålunda beräknas föranleda en merbelastning å icke-ordinarieposten med tillhopa $(14\,690 + 8\,100 + 3\,375 + 9\,975 + 440)$ 36 580 kronor.

Till överskridandet av icke-ordinarieposten har — enligt vad medicinalstyrelsen inledningsvis framhållit — slutligen medverkat, att styrelsens arbetskrafter trots den förstärkning, som enligt statsmakternas beslut medgivits från och med innevarande budgetår, visat sig otillräckliga för de löpande uppgifternas genomförande. Styrelsen uttalar, att styrelsens arbetsuppgifter visade en fortgående stegring, vilket medfört ett oundgängligt behov av att anställa tillfällig personal, i första rummet skrivbiträden, samt att i mån av bristande tillgång till dylika biträden beordra övertidsarbete, som måste ersättas. Kostnaderna för avlönande av nu avsedda extra arbetskrafter uppginge under första hälften av innevarande budgetår till omkring 8 000 kronor. För hela budgetåret torde för dylikt ändamål, med hänsyn till de ständigt ökande arbetsuppgifterna, få räknas med ett belopp av minst 20 000 kronor. Härtill borde läggas ett belopp av 2 200 kronor, som avsåges komma att utgå till en under cirka fem månaders tid tillfälligt anställd medicinalrådsassistent å styrelsens sinnessjukvårdsbyrå. Den merbelastning å icke-ordinarieposten, som föranletts av att medicinalstyrelsens personal visat sig otillräcklig för de löpande uppgifterna, beräknades sålunda för budgetåret 1945/46 till sammanlagt (20 000 + 2 200) 22 200 kronor.

Styrelsen uppger slutligen, att en i viss grad bidragande omständighet till det behövliga anslagsöverskridandet vore, att styrelsen i samband med statsmakternas beslut om provisoriskt lönetillägg funnit sig böra något jämka arvodesbeloppen uppåt för viss tillfälligt anställd biträdespersonal. Vad åter anginge det tillfälliga lönetillägg, som vid riksdagens bifall till det i propositionen nr 3/1946 framlagda förslaget härom skulle kunna tillerkännas viss personal, hade styrelsen förutsatt, att — i enlighet med vad i propositionen föreslagits — styrelsen senare skulle kunna hos Kungl. Maj:t hemställa om medgivande till det överskridande av icke-ordinarieposten, som för nämnda ändamål kunde bli behövt.

Kostnaderna under budgetåret 1945/46 för samtliga de utgiftsändamål, för vilka i det föregående redogjorts, har styrelsen sålunda uppskattat till sammanlagt (46 840 + 36 580 + 22 200) 105 620 kronor. Styrelsen finner det uteslutet att på andra håll göra besparingar på icke-ordinarieposten, varför styrelsen ser sig nödsakad att begära en förstärkning av posten med i runt tal 105 000 kronor. Styrelsen tillägger, att nämnda belopp beräknats med så smal marginal, att oförutsedda omständigheter kunde göra det nödvändigt för styrelsen att framdeles hemställa om ytterligare förstärkning av anslagsposten.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer styrelsen att å tilläggsstat för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett belopp av 105 000 kronor till förstärkning av den i avlöningsstaten för medicinalstyrelsen uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Statskontoret har i utlåtande den 25 februari 1945 icke funnit skäl till annat uttalande än att vissa av de utav medicinalstyrelsen redovisade merutgifterna för avlöning av icke-ordinarie personal betingades av sådana omständigheter, som avsåges i riksdagens skrivelse nr 18/1945 angående be-

myndigande för Kungl. Maj:t att i vissa fall medgiva överskridande av maximerade anslagsposter. Statskontoret funne dock praktiska skäl tala för medicinalstyrelsens förslag om anvisande av ett tilläggsanslag, motsvarande bristens hela belopp.

Såsom medicinalstyrelsens framställning närmare utvisar, torde ett betydande överskridande av medicinalstyrelsens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, som för innevarande budgetår är upptagen med 325 000 kronor, icke kunna undvikas. Orsakerna härtill äro huvudsakligen att tillskriva dels vissa större utredningsuppdrag, som anförtratts åt styrelsen, dels vissa tillfälliga omständigheter, som icke kunnat förutses vid anslagspostens beräkning, dels ock den snabbt fortskridande utvecklingen av hälso- och sjukvården, som medfört ökat behov av personal för de löpande göromålen. I likhet med statskontoret har jag med hänsyn till dessa förhållanden ansett mig böra godtaga styrelsens framställning om förstärkning av anslagsposten. Härvid förutsätter jag emellertid, att styrelsen i fortsättningen så disponerar under anslagsposten tillgängliga medel, att ytterligare överskridande av densamma undvikes.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för medicinalstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 105 000 kronor.

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

[6.] **Överståthållarämbetet: Avlöningar.** Den 18 maj 1945 fastställde Kungl. Maj:t av riksdagen godkänd avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46. Denna stat upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 112 800 kronor.

Sedan riksdagen i skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd m. m., anmält, bland annat, att riksdagen medgivit, att sagda anslagspost finge för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 5 300 kronor, har Kungl. Maj:t den 29 juni 1945 föreskrivit, att anslagsposten må för budgetåret 1945/46 överskridas med det belopp, som erfordras för bestridande av avlöningskostnaden för en barnavårdsassistent vid ämbetet.

I skrivelse den 2 februari 1946 har *överståthållarämbetet* hemställt, att ytterligare ett belopp av 36 000 kronor måtte ställas till ämbetets disposition för avlöningar till icke-ordinarie personal. Ämbetet upplyser, att utgifterna under ifrågakvarande anslagspost för tiden 1 juli 1945—31 januari 1946 utgjort 86 700

Departements-
chefen.

kronor och för återstående delen av innevarande budgetår beräknades till 65 000 kronor. I sistnämnda belopp inginge ett belopp av 2 900 kronor, utgörande ämbetets kostnad för avlönande under budgetåret av en e. o. barnavårdsassistent. Då belastningen å anslagsposten sålunda beräknades komma att uppgå till 151 700 kronor och till överståthållarämbetets förfogande för ändamålet ställts dels det belopp, varmed anslagsposten finnes upptagen i avlöningsstaten — 112 800 kronor — och dels ett belopp, motsvarande avlöningskostnaden för en e. o. barnavårdsassistent — 2 900 kronor — föreläge behov av ytterligare 36 000 kronor för avlöning av den icke-ordinarie personalen vid ämbetet. Av sistnämnda belopp hänförde sig 16 800 kronor till personalförstärkning å passbyrån, 4 200 kronor till vikarier å tjänster, vilkas innehavare beviljats tjänstledighet för barnsbörd eller militärberedskapstjänstgöring, samt återstoden till övriga vikarier och tillfällig biträdeshjälp åt ämbetet.

*Departements-
chefen.*

Vad överståthållarämbetet anfört till stöd för framställningen om medgivande att ytterligare överskrida ifrågavarande anslagspost föranleder ingen erinran från min sida. Ehuru Kungl. Maj:t torde äga befogenhet att medgiva överskridande av icke-ordinarieposten i den mån så föranledes av tjänstledighet på grund av militärtjänstgöring m. m., synes riksdagens bemyndigande böra inhämtas att överskrida förevarande post med det av överståthållarämbetet äskade beloppet, i den mån detta icke hänför sig till barnavårdsassistentens avlöning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för överståthållarämbetet upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver jämlikt riksdagens skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, medgivet belopp — högst 36 000 kronor.

[7.] **Länsstyrelserna: Avlöningar.** Den 18 maj 1945 fastställde Kungl. Maj:t av riksdagen godkänd avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46. Staten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 4 500 000 kronor.

I skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd m. m., har riksdagen anmält, bland annat, att riksdagen medgivit, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal finge för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 112 900 kronor för avlöning av barnavårdsassistenter. Till länsstyrelsernas förfogande under ifrågavarande anslagspost har sålunda ställts dels det belopp, varmed anslagsposten finnes upptagen i avlöningsstaten — 4 500 000 kronor — och dels ovannämnda belopp — 112 900 kronor — eller tillhoppa 4 612 900 kronor.

Den 29 juni 1945 fördelade Kungl. Maj:t sistnämnda belopp mellan de olika länsstyrelserna, därvid landskanslierna, landskontoren utom taxeringsavdelningarna samt taxeringsavdelningarna sammanlagt erhöilo respektive 1 414 800, 1 242 800 och 1 955 300 kronor. Samtidigt föreskrev Kungl. Maj:t, att de utgifter, som under budgetåret 1945/46 kunde komma att göras med stöd av de av Kungl. Maj:t i beslut den 1 september 1939 och i 16 § kungörelsen den 24 september 1943 (nr 708) givna bemyndigandena att anställa tillfälliga befattningshavare vid länsstyrelserna, skulle tills vidare redovisas under särskild rubrik under anslagsposten. Kungl. Maj:t förklarade sig vilja framdeles meddela beslut om sättet för täckande av utgifter, som sålunda orsakades av ifrågavarande personalförstärkning.

Den 28 januari 1946 hava länsstyrelserna anmodats att till socialdepartementet inkomma med dels uppgift angående utgifterna under tiden 1 juli 1945—31 januari 1946 från ifrågavarande anslagspost och dels en beräkning av de belopp, som ansåges komma att för återstående del av budgetåret åtgå till de med anslagsposten avsedda ändamålen.

Med särskilda skrivelser hava *länsstyrelserna* i anledning härav överlämnat begärda uppgifter och beräkningar. En sammanställning av de inkomna uppgifterna ger vid handen, att — med bortseende från utgifterna för avlöning av de med stöd av förenämnda bemyndiganden anställda tillfälliga befattningshavarna men med inräknande av utbetald övertidsersättning — för avlöning av icke-ordinarie personal vid länsstyrelserna för tiden 1 juli 1945—31 januari 1946 utanordnats 3 011 600 kronor, varav 824 400 kronor komma på landskanslierna, 854 000 kronor på landskontoren utom taxeringsavdelningarna och 1 333 200 kronor på taxeringsavdelningarna. Det av rådande krisförhållanden påkallade anställandet av tillfälliga befattningshavare vid länsstyrelserna har under samma tidsrymd medfört en ytterligare total utgift av 453 200 kronor. Detta belopp fördelar sig med 360 600 kronor på landskanslierna och 92 600 kronor på landskontoren.

Vidare hava länsstyrelserna beräknat kostnaderna för avlöning och övertidsersättning åt för mera ordinära uppgifter avsedd personal under tiden 1 februari—30 juni 1946 till sammanlagt 2 452 700 kronor, varav 679 300 kronor för landskanslierna, 912 100 kronor för landskontoren utom taxeringsavdelningarna och 861 300 kronor för taxeringsavdelningarna. Vad slutligen angår den s. k. krispersonalen beräkna länsstyrelserna de sammanlagda kostnaderna för denna personal under sistnämnda tid till 252 000 kronor, av vilket belopp 194 700 kronor falla på landskanslierna och 57 300 kronor på landskontoren.

Under krigsåren ha stora krav ställts på länsstyrelserna dels i samband med den administrativa försvarsberedskapen, dels ock på grund av den väsentliga stegring, som ägt rum i länsstyrelsernas mera ordinära arbetsuppgifter. Som följd härav har en betydande utökning av länsstyrelsernas icke-ordinarie arbetskrafter måst företagas. Även om den i avlöningsstaterna för länsstyrelserna upplagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie

*Departements-
chefen.*

personal gjorts till föremål för höjning, har dock för varje budgetår under kriget ytterligare förstärkning av dessa anslagsmedel under budgetårets senare del visat sig erforderlig. Länsstyrelsernas uppgifter av kriskaraktär torde hava efter hand minskat under innevarande budgetår. På grund av en naturlig eftersläpning av hithörande arbetsuppgifter har dock den härmed sysselsatta personalen ej kunnat reduceras i motsvarande omfattning. Länsstyrelserna hava därjämte fått sig ålagda nya uppgifter i samband med förberedandet av den nya folkbokföringsreformen. För tiden intill den 1 februari 1946 har krispersonalens avlöning dragit en kostnad av 453 200 kronor. Kostnaderna för avlöning av den icke-ordinarie personalen för de mera ordinära arbetsuppgifterna ha för samma tid uppgått till 3 011 600 kronor.

Länsstyrelserna beräkna medelsbehovet för avlöningar under tiden 1 februari—30 juni 1946 åt den för mera stadigvarande uppgifter avsedda icke-ordinarie personalen till 2 452 700 kronor och åt den tillfälligt anställda krispersonalen till 252 000 kronor. Mot dessa beräkningar synes intet vara att erinra.

Ifrågavarande anslagspost är i gällande avlöningsstat upptagen till 4 500 000 kronor. Riksdagen har tidigare medgivit, att anslagsposten må för budgetåret 1945/46 överskridas med kostnaderna för avlöning av barnavårdsassistenterna, dock högst 112 900 kronor. Enligt här gjorda kalkyler uppgår medelsbehovet till $(453\,200 + 3\,011\,600 + 2\,452\,700 + 252\,000)$ 6 169 500 kronor. Med hänsyn härtill är att räkna med att posten måste överskridas med ytterligare $(6\,169\,500 - 4\,500\,000)$ 1 669 500 kronor eller i avrundat tal 1 670 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för länsstyrelserna upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med — utöver jämlikt riksdagens skrivelse den 21 juni 1945, nr 445, medgivet belopp — högst 1 670 000 kronor.

[8.] **Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar.** Den 29 juni 1945 har Kungl. Maj:t fastställt av riksdagen godkänd avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46. Staten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 2 132 000 kronor.

Sagda anslagspost är avsedd för avlöande av dels extra ordinarie tjänstemän — landsfiskalsassistenter och extra ordinarie skrivbiträden — dels landsfiskalsaspiranter, som antagits till extra tjänstemän, dels ock sådana tillfälliga befattningshavare och andra tillfälliga arbetsbiträden i landsfiskalsdistrikten, vilka erfordras för fullgörande av mera stadigvarande arbetsuppgifter.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 juni 1945 bestämt antalet extra

ordinarie tjänster i de olika landsfiskalsdistrikten samt medgivit, att länsstyrelserna på vissa villkor utan Kungl. Maj:ts vidare hörande finge, i anledning av de nuvarande onormalt omfattande kamerala arbetsuppgifterna, i landsfiskalsdistrikten anställa extra biträdespersonal i viss angiven utsträckning.

Den 29 juni 1945 har Kungl. Maj:t anvisat medel till avlönande under budgetåret 1945/46 av omförmäld icke-ordinarie personal i landsfiskalsdistrikten. I samband härmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att de utgifter, som under budgetåret 1945/46 kunde komma att göras med stöd av de av Kungl. Maj:t i beslut den 8 september 1939 och i 16 § kungörelsen den 24 september 1943, nr 708, givna bemyndigandena att förordna behövt antal landsfiskalsassistenter och andra tjänstebiträden hos landsfiskalerna för den s. k. administrativa försvarsberedskapen, skulle tills vidare redovisas under särskild rubrik under ifrågavarande anslagspost. Kungl. Maj:t har förklarat sig framdeles vilja meddela beslut om sättet för täckande av utgifter, som under budgetåret orsakades av ifrågavarande personalförstärkning.

På anmodan hava *länsstyrelserna* inkommit med vissa uppgifter angående utgifterna under anslagsposten till icke-ordinarie personal. En sammanställning av uppgifterna ger vid handen, att utgifterna för avlöning av icke-ordinarie personal, avsedd för fullgörande av stadigvarande arbetsuppgifter, för tiden 1 juli 1945—31 januari 1946 uppgått till 1 312 500 kronor, medan utgifterna för avlöning av personal, som anställdts på grund av rådande krisförhållanden, under samma tid uppgått till 244 200 kronor. Länsstyrelserna hava vidare för tiden 1 februari—30 juni 1946 beräknat kostnaderna för avlöning åt den för mera ordinära uppgifter avsedda personalen till 912 100 kronor och för avlöning åt krispersonalen till 172 200 kronor.

I den för budgetåret 1944/45 gällande avlöningsstaten för landsfiskalerna *Departements-
chefen.* m. fl. var icke-ordinarieposten upptagen till 2 083 000 kronor. Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen nr 163/1945 (bilaga 3, punkten 6) framlagt förslag medgav riksdagen (skrivelse nr 187, punkten 6), att berörda anslagspost finge för budgetåret 1944/45 överskridas med högst 410 000 kronor. Utgifterna från anslagsposten hava emellertid under budgetåret 1944/45 uppgått till sammanlagt 2 505 030 kronor. För sagda budgetår föreligger således ett av riksdagen icke medgivet överskridande av posten å (2 505 030—2 083 000) 422 030 kronor. Anledningen härtill torde vara, att icke beräknade kostnadsökningar uppkommit för anställande av dels vikarier för lönegradsplacerad personal, som beviljats tjänstledighet för militärtjänstgöring, sjukdom eller barnsörd, och dels s. k. krispersonal. Ehuru det ytterligare överskridandet av anslagsposten till en del torde täckas av riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva överskridande av vissa maximerade anslagsposter, har jag likväl velat bringa berörda förhållanden till riksdagens kännedom.

Vad härefter angår budgetåret 1945/46 skulle enligt länsstyrelsernas beräkningar utgifterna för avlöningar till den icke-ordinarie personal hos lands-

fiskalerna, som erfordras för mera stadigvarande arbetsuppgifter, och till den tillfälligt anställda krispersonalen uppgå till (1 312 500 + 912 100) 2 224 600 kronor respektive (244 200 + 172 200) 416 400 kronor. Mot dessa beräkningar har jag icke något att erinra.

Då ifrågavarande anslagspost i gällande avlöningsstat är upptagen med 2 132 000 kronor och enligt här gjorda beräkningar medelsbehovet för ändamålet skulle komma att uppgå till (2 224 600 + 416 400) 2 641 000 kronor, är det att räkna med att posten måste överskridas med ett belopp, vilket med hänsyn till vad som anförts beträffande budgetåret 1944/45 torde böra bestämmas till högst 509 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för landsfiskalerna m. fl. upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 509 000 kronor.

E. Polisväsendet.

[9.] **Poliskåren i Boden: Avlöningar.** Den 5 maj 1944 fastställde Kungl. Maj:t av riksdagen godkänd avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45. Staten upptager bland annat en anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal å 16 400 kronor. Anslagsposten är avsedd för avlöande av fyra extra ordinarie konstaplar och en biträdande hästkötare samt för bestridande av vissa kostnader för vikariatsersättningar.

I skrivelse den 27 februari 1946 har *polischefen i Boden* hemställt, att sagda anslagspost måtte få överskridas med högst 29 000 kronor. Av skrivelsen inhämtas följande.

Under den förflutna delen av budgetåret ha två ordinarie polismän varit tjänstlediga för uppehållande av militär arvodesbefattning. Detta förhållande beräknas kvarstå även under återstoden av budgetåret. En ordinarie poliskonstapel har likaledes sedan budgetårets början åtnjutit tjänstledighet på grund av sjukdom, men återinträder i tjänst den 1 mars 1946. Tre ordinarie polismän åtnjuta sedan den 1 september 1945 tjänstledighet för genomgående av polisskola. De väntas återinträda i tjänst den 1 april 1946. Med anledning av nämnda ledigheter ha extra konstaplar måst anställas. För tillgodoseende av personalbehovet under kortare tjänstledigheter på grund av sjukdom samt under semestrar m. m. har även extra personal behövt anställas.

Då de ordinarie konstaplar, som åtnjuta tjänstledighet för uppehållande av militär arvodesbefattning, härunder få vidkännas C-avdrag på lönen, beräknas en besparing å 13 000 kronor uppkomma å posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Merbelastningen stannar alltså vid (29 000 — 13 000) 16 000 kronor.

Före-
raganden. Det av polischefen anmälda behovet att överskrida den i avlöningsstaten för poliskåren upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordi-

narie personal föränleddes väsentligen av förut omförmälda omfattande ledigheter bland personalen. Då anledning till erinran ej synes föreligga mot den av polischefen gjorda uppskattningen av medelsbehovet, vill jag tillstyrka att riksdagens medgivande inhämtas att få överskrida ifrågavarande anslagspost med högst det av polischefen äskade beloppet, 29 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för poliskåren i Boden upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 29 000 kronor.

G. Diverse.

[10.] **18. Extra utgifter, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 80 000 kronor. Då från budgetåret 1944/45 fanns en reservation å anslaget av 58 994 kronor, utgjorde hela det för budgetåret 1945/46 disponibla beloppet 138 994 kronor.

I samband med äskande av medel för ändamålet för nästa budgetår (1946 års statsverksproposition V. punkt 262) anförde jag, att utgifterna från anslaget under innevarande budgetår visat en starkt stigande tendens, vilket sammanhängde med att från anslaget pläгат bestridas kostnader för resor utomlands, vilka i studie- eller forskningssyfte enligt Kungl. Maj:ts medgivande företoges av befattningshavare vid under socialdepartementet sorterande verk och institutioner. I och med att utlandsförbindelserna nu öppnats hade framställningarna om medgivande till sådana resor blivit allt flera. Jag ansåg mig med hänsyn härtill böra hemställa, att anslaget för nästa budgetår uppräknades till 100 000 kronor.

Även för innevarande budgetår är tillgången på medel till extra utgifter alltför knapp. Enligt erhållna uppgifter, avseende den 28 februari 1946, hade utgifterna nämnda dag uppgått till 91 818 kronor; det anvisade men ej utanordnade beloppet utgjorde 37 885 kronor. Anslaget hade tillgodoförts inkomster å 2 766 kronor. Å anslaget återstod således odisponerat ett belopp av (138 994 — 91 818 — 37 885 + 2 766) 12 057 kronor.

Av de under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår fattade besluten rörande utgifter från förevarande anslag avse sammanlagt i runt tal 27 600 kronor utgifter för resor till utlandet. Frågan om anvisande av ytterligare medel för sådana resor av angelägen beskaffenhet är redan nu aktuell.

Då vad som för närvarande återstår å anslaget även med iakttagande av stor försiktighet vid beslut rörande utgifter från anslaget uppenbarligen ej är tillräckligt, torde en förstärkning av anslaget vara erforderlig. Med beaktande av belastningen å anslaget under den hittills förflutna delen av budgetåret synes ett ytterligare belopp av lägst 30 000 kronor behövas.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 30 000.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Stig Hammar.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.**Sjätte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

T. f. chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Danielson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

C. Vägtrafikväsendet.

[1.] 7. **Bidrag till 1946 års trafiksäkerhetskampanj, reservationsanslag.** I skrivelse till chefen för kommunikationsdepartementet den 5 januari 1946 uttalade 1945 års trafiksäkerhetskommitté — under framhållande att återgången till motorfordonstrafik av normal omfattning efter krissvårigheternas upphörande kunde antagas komma att medföra risk för en kraftig ökning av trafikolyckornas antal — önskvärdheten av att en propagandakampanj för bättre trafikkultur måtte komma till stånd under våren 1946. I anslutning härtill hemställde kommittén, att departementschefen måtte för omhändertagandet av propagandaverksamheten tillkalla *dels* ett samarbetsråd, bestående av representanter för statliga och kommunala myndigheter, trafikvårdande organisationer, fackliga sammanslutningar samt arbetsgivare- och näringsorganisationer — både allmänna och sådana som hade sin verksamhet inom trafikens område — läkarkåren, försäkringsverksamheten, nykterhetsrörelsen, ungdomsorganisationerna, idrottsrörelsen, pressen, radion, filmen, skolan och polisen med flera, *dels ock* ett verkställande utskott om förslagsvis sju personer, åt vilket borde anförtros att, sedan huvudpunkterna i pro-

grammet för kampanjen godkänts av samarbetsrådet, fullt självständigt handhava samtliga frågor rörande programmets verkställande.

I skrivelse till chefen för kommunikationsdepartementet den 5 januari 1946 uttalade jämväl trafikförsäkringsföreningen som sin mening, att en trafiksäkerhetskampanj borde komma till stånd utan dröjsmål, samt meddelade, att sedan trafikförsäkringsanstalterna beslutat ställa ett belopp av 200 000 kronor till föreningens förfogande för trafiksäkerhetsfrämjande verksamhet för eningen vore villig att av detta belopp tills vidare ställa en summa av 100 000 kronor till departementschefens förfogande för att av honom överlämnas till den organisation, åt vilken departementschefen kunde finna lämpligt uppdraga anordnandet av en särskild trafiksäkerhetskampanj.

Med anledning härav tillkallade departementschefen landshövdingen O. Eklom, ombudsmannen i svenska transportarbetareförbundet J. Christensson, överkonstapeln i Göteborg O. Englund, verkställande direktören i kungl. automobilklubben S. A. O. Hagardt, t. f. föredraganden i regeringsrätten, andre kanslisekreteraren H. O. G. Hansson, verkställande direktören i trafikförsäkringsföreningen H. Hellqvist, rektorn E. W. A. Holmstedt och ledamoten av riksdagens andra kammare, trafikförmannen C. O. Nilsson att såsom verkställande utskott snarast anordna en propagandakampanj för ökad trafiksäkerhet efter riktlinjer, som skulle uppdragas av ett samarbetsråd, vilket departementschefen efter förslag av utskottet ville utse; och uppdrog departementschefen åt Eklom att såsom ordförande leda utskottets arbete.

Vidare beslöt departementschefen, att det av trafikförsäkringsföreningen till hans förfogande ställda beloppet 100 000 kronor skulle av föreningen efter framställning av utskottet, för att av utskottet disponeras för bestridande av kostnader för trafiksäkerhetskampanjen, i lämpliga poster utanordnas till medelsförvaltare, som utskottet utsåge.

Sedan trafikförsäkringsföreningen i skrivelse till chefen för kommunikationsdepartementet den 31 januari 1946 meddelat, att föreningen ställt ytterligare 50 000 kronor till departementschefens förfogande för att av honom överlämnas till det av honom den 21 januari 1946 utsedda verkställande utskottet för anordnande av propagandakampanj för ökad trafiksäkerhet, beslöt departementschefen, att sistnämnda belopp skulle av föreningen efter framställning av utskottet, för att av utskottet disponeras för bestridande av kostnader för propagandakampanjen, i lämpliga poster utanordnas till utskottets medelsförvaltare.

Med skrivelse den 28 februari 1946 har *verkställande utskottet för 1946 års trafiksäkerhetskampanj* överlämnat dels en preliminär plan för trafiksäkerhetskampanjen och dels en preliminär kostnadsberäkning samt anhållit om statsbidrag för kampanjens bedrivande.

Enligt utskottets beräkningar erfordras för ett genomförande av kampanjen enligt den uppgjorda planen minst 400 000 kronor. Förutom de 150 000 kronor, som trafikförsäkringsföreningen ställt till departementschefens förfogande och som överlämnats till verkställande utskottet, torde omkring

75 000 kronor kunna påräknas som bidrag från enskilda företagare. Från Sveriges automobilindustriförening hade därjämte ställts till förfogande ett annonsutrymme i viss del av svenska pressen, motsvarande ett bruttovärde av 100 000 kronor. Till detta bidrag vore emellertid fogat dels ett förbehåll i form av viss samannonsering med de till föreningen anslutna bilfabrikanterna och dels vissa önskemål beträffande tidpunkten för annonsernas införande. Detta bidrag hade därför ansetts icke böra ingå i kostnads kalkylen såsom kontant tillgång. Det belopp, som enligt verkställande utskottets bedömning vore oundgängligt för kampanjens effektiva genomförande och som förväntades bli tillskjutet av statsmedel, vore sålunda 175 000 kronor.

Den vid framställningen fogade kostnadsberäkningen, som betecknats såsom »Försök till kalkyl», har följande utseende.

	Kronor	Kronor
1) Publicitet i press och radio		30 000
2) Annonser inkl. material		
dagspress	235 000	
populärpress	15 000	250 000
3) Affischer 10 000 st.	3 600	
Affischplatser	16 400	20 000
4) Film: journalfilm	2 000	
annonsfilm	13 000	15 000
5) Broschyrer		
350 000 ex. till cykelköpare ..	18 000	
470 000 ex. till äldre skolbarn	23 000	
130 000 ex. till yngre »	14 000	55 000
6) Kansli, expenser, reserv		30 000
	Summa kronor	400 000

Efter den sammankrympning av motortrafiken, särskilt med personbilar, som utmärkt krigsåren, förefaller det icke osannolikt, att en i viss mån krisartad utveckling inom trafikens område kan ske, därest motortrafiken skulle öka snabbt. Av åtskilliga tecken att döma har man anledning vänta en stark trafikökning redan detta år. Att den kommande utvecklingen kan motses med viss oro sammanhänger med att motortrafiken i stor utsträckning kommer att handhas av förare, vilkas skicklighet och omdöme på grund av bristande träning ligger väsentligt under vad som är normalt för vederbörande. Övriga trafikanter hava därjämte under krigsåren vant sig vid att relativt ostörda av motortrafik få disponera vägar och gator. Härunder hava både gång- och cykeltrafikanter förvärvat ovanor, vilka även vid låg trafikintensitet varit oroande. Under de senaste åren har arbetet på vägarnas utbyggnad och förbättring måst eftersättas, och samtidigt har fordonsparken åldrats och dess allmänna standard sjunkit.

På grund av här angivna förhållanden får det anses angeläget, att för den väntade trafiksituationen lämpligt avpassade åtgärder i trafiksäkerhetsfräm-

*Departements-
chefen.*

jande syfte snarast komma till stånd. Åtgärderna synas i första hand böra taga sikte på att hos alla trafikantgrupper skärpa vaksamheten och väcka ansvars känslan.

I medvetande om farorna i den kommande utvecklingen har 1945 års trafiksäkerhetskommitté tagit initiativet till igångsättande under instundande vår av en korttidskampanj för bättre trafik kultur. För handhavande av arbetet för denna kampanj har chefen för kommunikationsdepartementet, efter framställning av kommittén, utsett ett verkställande utskott. Enligt preliminära beräkningar av utskottet uppgå kostnaderna för kampanjens genomförande till omkring 400 000 kronor. Trafikförsäkringsföreningen har såsom bidrag till kostnaderna ställt till förfogande ett belopp av 150 000 kronor, och enligt vad utskottet upplyst torde ytterligare ett belopp av 75 000 kronor kunna påräknas från enskilda företagare. Utgående från en sammanlagd kostnad av 400 000 kronor skulle sålunda återstå ett medelsbehov av 175 000 kronor. Jag anser, att det bör ankomma även på staten att med lämpligt belopp bidra till kostnaderna för kampanjens genomförande. Jag vill därför förordna, att ett anslag å sistnämnda belopp anvisas. Då anslaget behöver stå till förfogande redan under detta budgetår, bör det anvisas å tilläggsstat. Anslaget bör liksom det årliga bidraget till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till 1946 års trafiksäkerhetskampanj* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 175 000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

C. A. F. von Krusenstierna.

Bilaga 6.

Egentliga statsutgifter.

Sjunde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[1.] **Statskontoret: Avlöningar.** Gällande avlöningsstat för statskontoret upptager för avlöningar till icke-ordinarie personal en obetecknad anslagspost å 216 000 kronor. I skrivelse den 10 januari 1946 har statskontoret gjort framställning om medgivande att överskrida nämnda anslagspost Till stöd för denna hemställan har statskontoret anfört, att ämbetsverkets lånerörelse — främst de olika slagen av bostadsanskaffningslån — fortsatt att växa i en takt som gjort viss personalförstärkning å fondbyrån ofrånkomlig redan under innevarande budgetår. Statskontoret hade måst öka antalet icke-ordinarie skrivbiträden å fondbyrån med tre. Vidare hade arbetet med granskning av ersättningsräkningar från kommittéer och sakkunniga krävt förstärkning av arbetskraften med ett biträde. Kostnaderna under budgetåret för dessa fyra biträden beräknades till 9 528 kronor. Genom ianspråktagande av befintlig marginal på anslagsposten samt efter avdrag av påräkneliga besparingar på grund av tjänstledigheter för icke-ordinarie personal beräknade statskontoret överskridandet kunna begränsas till 7 500 kronor.

Samtidigt har verket framhållit, att icke-ordinarieposten belastats med merutgifter för retroaktiv sjukavlönning, personalförstärkning under ordinarie befattningshavares tjänstledighet m. m., till vilka kostnaders bestridande Kungl. Maj:t jämlikt riksdagens bemyndigande ägde medgiva överskridande av icke-ordinarieposten. Dylika kostnader beräknades nu för hela budgetåret till i runt tal 5 000 kronor, och statskontoret hade för avsikt att vid en senare tidpunkt, då anslagsställningen kunde säkrare överblickas, inkomma med framställning om medgivande till det ytterligare överskridande, som av dessa anledningar kunde bli erforderligt.

*Departements-
chefen.*

Såsom jag framhöll vid anmälan av frågan om anslag till statskontorets verksamhet för nästa budgetår (1946 års statsverksproposition, VII ht, s. 9—13), har tillväxten av statskontorets arbetsbörda framtvingat en personalökning. På grund av den i ärendet förebragta utredningen tillstyrker jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens medgivande till att statskontorets icke-ordinariepost under löpande budgetår må överskridas med ett belopp, som i överensstämmelse med statskontorets förslag torde böra beräknas till 7 500 kronor. Jag hemställer därför att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för statskontoret uppförda anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må under budgetåret 1945/46 överskridas med högst 7 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Erik Westerlind.

Bilaga 7.

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

[1.] **13. Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk, reservationsanslag.** Under denna anslagstitel har för vartdera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 anvisats ett reservationsanslag av 75 000 kronor. Med hänsyn till tillgängliga reservationer å anslaget har för budgetåren 1942/43 och 1943/44 anslagsanvisningen begränsats till 25 000 kronor årligen. För budgetåret 1944/45 har liksom för innevarande budgetår (IX. H. T. 45, p. 143; r. skr. nr 9) anslaget av samma anledning endast uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor. Beträffande bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 800.

Enligt uppgift från egnahemsstyrelsen utgjorde reservationen å anslaget den 1 juli 1945 omkring 47 000 kronor.

Jag torde få erinra därom, att riksdagen i skrivelse den 21 mars 1945, nr 116, medgivit, att av förevarande anslag finge under budgetåret 1945/46 disponeras högst 50 000 kronor till viss försöksverksamhet för åstadkommande av bättre fastighetsarrondering i Norrland. Genom beslut den 25 maj 1945

har Kungl. Maj:t i samband med inrättandet av lokala jordnämnder i Västernorrlands och Norrbottens län för berörda verksamhet föreskrivit bland annat, att vardera jordnämnden skulle äga att under budgetåret 1945/46 tills vidare från ifrågavarande anslag bevilja bidrag till inlösen av byggnader till belopp av högst 10 000 kronor.

I skrivelse den 25 januari 1946 har *egnahemsstyrelsen* hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår måtte anvisas ett anslag av ytterligare 200 000 kronor för bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk. Styrelsen har i sin framställning anfört bland annat följande.

Åtgången av medel för här ifrågavarande ändamål har under senare tid visat en kraftig ökning. I avseende härå må nämnas att, medan summan av beviljade dylika bidrag till inlösen av överflödiga byggnader under budgetåren 1942/43 och 1943/44 stannade vid 46 700 kronor respektive 61 900 kronor, det sammanlagda bidragsbeloppet under budgetåret 1944/45 ökade till 86 000 kronor och redan under första hälften av innevarande budgetår stigit till ej mindre än 115 200 kronor.

Denna stora ökning av belastningen å anslaget, vilken icke kunde förutses vid den jämförelsevis tidiga tidpunkt då medelsbehovet för innevarande budgetår beräknades, har föranlett att tillgångarna å anslaget nu äro helt förbrukade. Hos *egnahemsstyrelsen* föreligga redan åtskilliga ansökningar om statsbidrag till inlösen av överflödiga byggnader, vilka ansökningar på grund av brist på medel måste tills vidare vila. Det är icke anledning vänta annat än att, såsom regelmässigt är fallet, efterfrågan på dylika medel skall bliva än större under andra hälften av budgetåret än under första hälften. Erinras må vidare, att enligt statsmakternas beslut de i Norrland inrättade lokala jordnämnderna givits bemyndigande att i samband med den av dem bedrivna verksamheten av nu ifrågavarande anslag under innevarande budgetår disponera ett belopp av intill 50 000 kronor.

Vid nu angivna förhållanden torde det vara ofrånkomligt att ifrågavarande reservationsanslag skyndsamt förstärkes, så att ineliggande och inkommande bidragsansökningar kunna handläggas och verksamheten på området icke nödgas temporärt stanna av. *Egnahemsstyrelsen* hemställer därefter att åtgärder måtte vidtagas för anvisande å tilläggsstat av medel till förstärkning av anslaget, förslagsvis ett belopp av 200 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Såsom framgår av vad i ärendet anförts, ha de vid ingången av löpande budgetår för ifrågavarande ändamål disponibla medlen visat sig otillräckliga. I betraktande av den stora betydelse förevarande bidragsverksamhet äger för tillskapandet av mera bärkraftiga jordbruk synes en förstärkning av anslaget böra ske. Vid beräkningen av det ytterligare medelsbehovet böra jämväl beaktas de anspråk, som under det löpande budgetåret ställas på anslaget till följd av den beslutade försöksverksamheten för åstadkommande av en bättre fastighetsarrondering i Norrland. Med hänsyn till nu angivna förhållanden synes å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 böra anvisas det av *egnahemsstyrelsen* angivna beloppet, 200 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200 000.

I. Fiskeriväsendet.

[2.] **19. Kostnader för viss utprickning i Skagerack.** Sedan hösten 1941 ha till ledning för de svenska västkustfiskarena funnits utlagda sjömärken, utmärkande den västra gränsen av det för fiske tillåtna området öster om det tyska minbältet i Skagerack. Sådana sjömärken ha efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall anskaffats och iordningställts av lotsstyrelsen, varefter de utlagts genom chefens för marinen föranstaltande. Sålunda utlades genom Kungl. Maj:ts beslut den 26 september 1941 tre s. k. konprickar i härför avsett område. Sedan dessa prickar till följd av den tyska minspärrens utvidgning 1942 gått förlorade, utsattes jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 januari 1943 tre nya prickar, varefter genom beslut den 3 mars 1944 utlades ytterligare två konprickar i dessa farvatten. Medel till anskaffandet och iordningställandet av dessa prickar samt, i förekommande fall, för reparation av dem ha anvisats från anslagen under nionde huvudtiteln till Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen eller Extra utgifter.

Efter det chefen för marinen i skrivelse den 2 juni 1944 meddelat, att tre av ifrågavarande prickar kommit att befinna sig inne i det tyska minbältet samt att möjlighet icke förefunnes att bärga desamma, bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1944 lotsstyrelsen att snarast möjligt anskaffa och iordningställa tre nya konprickar, varjämte Kungl. Maj:t förklarade sig framdeles vilja meddela beslut i fråga om anvisande av medel för bestridande av lotsstyrelsens kostnader härför.

I skrivelse den 27 februari 1945 hemställde chefen för marinen sedermera, att, då samtliga fem konprickar försvunnit från sina platser, fem nya prickar med förankringsanordningar måtte anskaffas och utläggas. I beslut den 23 mars 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt lotsstyrelsen att anskaffa och iordningställa fem prickar. Kungl. Maj:t förklarade sig tillika såsom i sistberörda beslut framdeles vilja meddela beslut i fråga om anvisande av medel för bestridande av lotsstyrelsens kostnader för omförmälda materiels anskaffande och iordningställande.

Slutligen anförde chefen för marinen i skrivelse den 4 augusti 1945, att ifrågavarande fem prickar, vilka av svenska marinen överlämnats till vederbörande tyska myndigheter för att utläggas genom dessas försorg, på grund av det tyska sammanbrottet icke blivit utlagda samt att prickarna sedermera återlämnats till Sverige, därvid dock till prickarna hörande förankringsmateriel icke återställt. I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t den 27 september 1945 åt lotsstyrelsen att snarast möjligt anskaffa för ifrågavarande prickar erforderlig förankringsmateriel samt att iordningställa de-

samma. I samband härmed förklarade sig Kungl. Maj:t framdeles vilja, på framställning av lotsstyrelsen, meddela beslut i fråga om medel till bestridande av styrelsens samtliga kostnader för utprickning i berörda farvatten.

I skrivelser den 4 oktober 1944 och den 11 december 1945 har *lotsstyrelsen* meddelat, att styrelsens sammanlagda kostnader för anskaffande och iordningställande av utprickningsmateriel jämlikt Kungl. Maj:ts tre sistnämnda beslut uppgått till 15 313 kronor 40 öre.

Departements-
chefen.

Till täckande av lotsstyrelsens utgifter för anskaffande och iordningställande av ifrågavarande sjömärken ha medel icke anvisats av Kungl. Maj:t intill ett belopp av 15 313 kronor 40 öre. Medel synas emellertid snarast böra ställas till lotsstyrelsens förfogande för detta ändamål. Då härför tidigare använda anslag icke nu lämpligen kunna anlitas, synas särskilda medel böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår i form av ett särskilt anslag, benämnt Kostnader för viss utprickning i Skagerack. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för viss utprickning i Skagerack* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av kronor 15 400.

J. Skogsväsendet.

[3.] **Kostnader för virkesmätning.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 80 000 kronor. Från anslaget avses skola bestridas de kostnader, som kunna uppkomma i anledning av lagen den 30 juni 1942 (nr 453) med vissa bestämmelser om mätning av ved och annat virke.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 24 november 1944 och den 4 maj 1945 ha tillkallats en utredningsman och elva sakkunniga personer att inom skogsstyrelsen biträda vid överarbetning av vissa föreskrifter rörande virkesmätning och därmed sammanhängande frågor. Därjämte har skogsstyrelsen tillkallat fem personer att såsom experter biträda inom styrelsen vid viss del av utredningen. Utredningsarbetet bedrivs efter två linjer, dels beträffande ifrågasatt ny lagstiftning å området, dels ock för åstadkommande av enhetliga mätningsföreskrifter avseende i huvudsak timmer och massaved.

I skrivelse den 13 februari 1946 har *skogsstyrelsen* hemställt om medgivande för styrelsen att verkställa vissa provmätningar samt att medel härför måtte ställas till styrelsens förfogande. Skogsstyrelsen har i sin skrivelse erinrat att jämlikt kungörelsen den 31 december 1943 (nr 944) mätning av massaved och sågtimmer m. m. skall, där mätningen är avsedd att ligga till grund för bestämmande av vederlag för virket, utföras enligt av skogsstyrelsen meddelade föreskrifter i den mån Kungl. Maj:t ej därom särskilt förordnat. Där så finnes påkallat, skola skilda föreskrifter kunna utfärdas för olika delar av riket. Styrelsen har därefter anfört.

Med stöd av kungörelsen 944/1943 har skogsstyrelsen genom särskilda cirkulär utfärdat bland annat mättningsinstruktioner för massaved (och träullsved) av barrträd (cirkulär nr 3 A) samt för sågtimmer av barrträd (cirkulär nr 4 A). Förstnämnda instruktion innehåller bestämmelser om mätning av massaved (träullsved) i travat mått, gällande för hela landet. Sådan mätning förekommer emellertid huvudsakligen endast i Götaland och Svealand med undantag av Värmland. För landet i övrigt mätes massaveden regelmässigt i fast mått. Beträffande sådan mätning är i skogsstyrelsens instruktion angivet, att de mättningsinstruktioner och övriga föreskrifter, som fastställts av Norrbottens tumningsförening, Skellefteå tumningsförening, Umeå tumningsförening u. p. a., Örnsköldsviks tumningsförening, Ångermanälvens tumningsförening, Sundsvalls virkesmättningsförening u. p. a., Ljusnans tumningsförening, Dalälvarnas tumningsförening u. p. a. och Wermländska inmättningsföreningen, tillsvidare må tillämpas för respektive föreningars stadgeenliga verksamhetsområden. På motsvarande sätt finnes i mättningsinstruktionerna för sågtimmer av barrträd angivet, att de mättningsinstruktioner och föreskrifter i övrigt, som fastställts av nämnda virkesmättningsföreningar, skola tillämpas inom respektive föreningars stadgeenliga verksamhetsområden. Det bör dock framhållas, att ändring i virkesmättningsföreningarnas berörda instruktioner icke må, så länge nuvarande lagstiftning är gällande, vidtagas utan skogsstyrelsens medgivande.

De av de olika virkesmättningsföreningarna utfärdade mättningsinstruktionerna äro sinsemellan olika. Vad angår mätning av massaved i fast mått verkställa två föreningar (Ljusnans och Wermländska tumningsföreningarna) mätningen av veden på mitten. Den ena föreningen mäter veden i fasta och den andra i varierande längder. Samtliga övriga föreningar, som tillämpa mätning i fast mått, mäta veden i varierande längder och i topp. Kubikmassan erhålles med tillhjälp av särskilda kuberingsstabeller, s. k. flottningskubikstabeller. Olika sådana tabeller användas.

För virkets värdesättning är icke endast kvantitet utan även kvalitet av betydelse. Även där massaveden skall användas till samma fabrikation och kraven på dess kvalitet borde vara ensartade inom olika områden, behandlas virket med hänsyn till förekomsten av kvalitetsfel ej likartat inom olika virkesmättningsföreningar. Sålunda tillåta vissa föreningar icke röta i prima sulfited, medan andra härutinnan medgiva viss tolerans i varierande omfattning. I vissa föreningar tillåtas även andra fel i begränsad omfattning utan avdrag medan det inom andra sker mot avdrag å kubikmassan.

Styrelsen, som icke kunnat finna denna ordning med olika mättningsinstruktioner tillfredsställande, har härom anfört följande.

Försäljning av virke försvåras nu när den skall äga rum inom ett annat område än där inmätningen verkställts. Ett fullt enhetligt mätningssystem skulle sålunda underlätta virkeshandeln. Först genom ett sådant möjliggöres vidare upprättande av en tillförlitlig avverkningsstatistik. Å prisbildningens område måste det också vara en avgjord fördel med en sådan enhetlighet. För närvarande kunna nämligen virkespriserna inom olika virkesmättningsföreningars områden endast med svårighet och ofullständigt jämföras med varandra. Jämväl andra fördelar av mera organisatorisk natur äro förenade med enhetliga mättningsregler. Sålunda skulle därigenom mättningspersonalens utnyttjande underlättas. Slutligen torde ett enhetligt mätningssystem möjliggöra en rationellare utbildning av mättningspersonal och därigenom på längre sikt vara ägnat att göra mätningen säkrare och bedömningen enhetligare.

Det förtjänar i detta sammanhang framhållas, att ett ändamålsenligt orga-

niserat virkesmätningssystem är av direkt nationalekonomisk betydelse. Om mätningen av virke verkställs på rätt sätt, kan den sålunda väsentligt bidra till en lämpligare aptering av virket än vad som eljest vanligen blir fallet och därigenom till ett större uttag av gagnvirke ur skogen. Genom ett rationellt mätningssystem möjliggöres vidare en lämplig hushållning med virket på så sätt att man kan undvika att använda värdefullare virkessortiment för ändamål som kunna tillgodoses genom mindre värdefulla. De vinster som i dessa hänseenden kunna erås äro av betydande storleksordning men äro svåra att siffermässigt angiva; de framträda såväl för skogsägaren i form av ökat rotvärde som för landet i dess helhet genom stigande inkomster av skogsbruket. Betydelsen av en lämplig hushållning med virkesförrådet är i nuvarande läge med råvarubrist för träindustrin särskilt stor. Även andra fördelar av ekonomisk art äro emellertid förenade med en ändamålsenlig virkesmätning. Då en riktig mätning förutsätter en väl genomförd uppläggning av virket, främjar denna virkesvärden därigenom att förluster i form av lagringsskada och sjunkning i flottled kunna undvikas. Ett enhetligt mätningssystem underlättar också en rättvisare skattefördelning.

Det av styrelsen bedrivna utredningsarbetet har i vad detsamma avser åstadkommande av enhetliga mätningföreskrifter hittills huvudsakligen omfattat utarbetandet av instruktion för mätning av massaved i fast mått. Styrelsen har emellertid funnit lämpligt att de förslag som härvid framlagts prövas i praktisk mätning, innan de slutligen fastställas. Ett program har därför utarbetats för ganska omfattande provmätningar. Styrelsen har härom anført.

Dessa provmätningar skola ha till syfte att i olika hänseenden ådagalägga förslagens fördelar och nackdelar i jämförelse med nu använda instruktioner. Då förslagen innefatta att veden skall mätas å mitt, böra provmätningarna sålunda utvisa, huruvida en sådan mätning lämnar ett bättre resultat än mätning i topp utan alltför stor kostnadsökning. Hos gran, men däremot ej lika lagbundet hos tall, står stockens avsmalning i viss relation till dess kvistighet. Granstockarna torde därför kunna kvalitetbedömas i fråga om förekomsten av kvist om avsmalningen fastställts. Genom mätningar å fältet i samband med fabriksundersökningar torde närmare kunna påvisas, vilken inverkan virkets avsmalning har å dess kvalitet. I detta sammanhang erbjuder en av fil. kand. Almqvist och jägmästaren Hallman utarbetad metod för bestämmande av kubikmassan hos virket särskilt intresse. Metoden innebär att virket mätes både i topp och rot. Härigenom skulle såväl virkets kubikmassa som dess avsmalning kunna fastställas till sina rätta värden. En närmare prövning jämväl av denna metod framträder därför som önskvärd. Genom provmätningar böra vidare fastställas de svårigheter som föreligga för att kunna bestämma olika föreslagna kvalitetsklasser även i andra hänseenden än beträffande kvist. Enär barken saknar värde för massaindustrien måste särskilt undersökas, om barkning erfordras å mätställena (mitt eller topp) eller om den verkliga vedvolymen kan bestämmas med tillräcklig noggrannhet utan barkning. Olika mätningmetoder äro mer eller mindre arbetskrävande i fråga om virkets avlastning och uppläggning samt längd- och diametermätning. Särskilda svårigheter kunna uppstå, om virket måste uppläggas i trånga bäckdalar eller i högvälter. Även dessa förhållanden böra beläggas genom provmätningar.

Beträffande kostnaderna för provmätningarna har styrelsen framhållit att dessa, som beräknades till 50 000 kronor, syntes böra bestridas från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Kostnader för virkesmätning.

I likhet med skogsstyrelsen finner jag lämpligt, att de av styrelsen utarbetade förslagen till instruktion för mätning av massaved prövas i praktisk mätning innan sådan instruktion slutgiltigt fastställs. Det av styrelsen framlagda programmet härför giver mig icke anledning till erinran. Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att för ändamålet erforderligt belopp, som av skogsstyrelsen beräknats till 50 000 kronor, må bestridas från anslaget till Kostnader för virkesmätning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att medgiva, att för anordnande av i det föregående omförmälda provmätningar må tagas i anspråk högst 50 000 kronor av det å riksstaten för budgetåret 1945/46 under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Kostnader för virkesmätning.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.

Bilaga 8.

Egentliga statsutgifter.

Tionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Myrdal, anmäler under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

F. Diverse.

[1.] 8. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 250 000 kronor, varav 125 000 kronor på tilläggsstat. Vid ingången av budgetåret förefanns å anslaget en mindre reservation av i runt tal 5 900 kronor. Behållningen å anslaget utgjorde vid utgången av februari 1946 i runt tal 67 500 kronor.

Under första kvartalet av löpande budgetår uppgingo kostnaderna för kommittéer och utredningar genom sakkunniga till i runt tal 62 000 kronor eller alltså till i det närmaste hälften av det för budgetåret ursprungligen disponibla beloppet. Större delen av dessa kostnader hänförde sig till fyra mera omfattande utredningar, vilka börjat sin verksamhet redan tidigare, nämligen försäkringsutredningen, elkraftutredningen, 1943 års sjöbefälssakkunniga och tjänstepensionsutredningen.

Under den gångna delen av budgetåret har vidare ett stort antal nya utredningar igångsatts inom handelsdepartementet. Till avsevärd del äro dessa utredningar begärda av riksdagen. Bland denna grupp av utredningar märkas 1945 års skoutredning, 1945 års försäkringsutredning, utredningen rörande

rationalisering av gat- och kantstensindustrierna samt 1946 års sjömanskommitté. Även andra utredningar ha emellertid på min hemställan tillkallats. Åtskilliga av dessa falla inom det ordinära administrativa arbetet såsom 1945 års gruvutredning, utredningen angående reglering av fastighetsmäklaryrket och utredningen rörande den fortsatta utbyggnaden av statens hantverksinstitut. Andra utredningar åter äro betingade av behovet att nu, i samband med övergången från krisekonomi till en mera normal fredsekonomi, upptaga till behandling vissa frågor, som fått stå tillbaka under krigsåren. Det har därjämte visat sig nödvändigt att undersöka av kriget förorsakade strukturförändringar inom näringslivet. Det må vidare erinras att åtskilliga frågor, som under krishushållningen utretts genom krisorgan, numera falla inom handelsdepartementets arbetsområde. Exempel härpå äro spörsmålet om förläggning av en superfosfatfabrik till Norrbotten och frågor rörande vissa beredskapsindustriers fortsatta verksamhet. Större delen av de nu nämnda utredningarna handhavas av särskilda, inom departementet tillkallade sakkunniga.

För att det sålunda angivna utredningsprogrammet skall kunna fullföljas, är det nödvändigt att kommittéanslaget förstärkes. En överslagsberäkning angående medelsbehovet har givit vid handen, att utgifterna för budgetåret kunna uppskattas till omkring 375 000 kronor. På grund härav torde anslaget nu böra förstärkas med 125 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 125 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

J.-G. Nilsson.

Bilaga 9.

Egentliga statsutgifter.

Elfte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Gjores, anmäler härfter under elfte huvudtiteln hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

C. Statlig lagerhållning m. m.

[1.] **5. Täckande av vissa förluster å statens reservförrådsnämnds verksamhet under räkenskapsåret 1944/45.** I propositionen nr 36 till 1939 års urtima riksdag angående rätt till återköp av varor för statens reservförråd m. m. framhöll föredragande departementschefen bl. a., att i vissa fall en försäljning av lagrade varor till lägre pris än dagspriset, dock lägst självkostnadspriset, kunde tänkas ifrågakomma av prispolitiska skäl. Försäljningssumman bleve därvid otillräcklig för ett vidmakthållande av lagren och innefattade icke heller en kapitalvinst, som tilläte nedskrivning av de nyinköpta varorna till det ursprungliga självkostnadspriset. I dessa fall nåddes ett ur finansiell synpunkt tillfredsställande resultat, om man tillämpade principen, att täckning på driftbudgeten omedelbart anvisades för det belopp, varmed köpeskillingen understeg det beräknade dagsvärdet av det försålda lagret. Erforderliga täckningsmedel torde få utgå av det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. uppförda anslaget till allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder.

Genom beslut den 3 oktober 1941 ålade Kungl. Maj:t statens reservförrådsnämnd att till Kungl. Maj:t inkomma med uppgift dels efter utgången

av varje budgetår om den minskning i inkomster, som uppstått genom att nämnden i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter vid försäljning av varor tillämpat priser, understigande gällande marknadspriser å vederbörande varuslag, dels ock månadsvis om verkställda inköp och därvid betingade inköpspriser samt om gällande marknadspris inom Sverige för de inköpta varorna. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja med stöd av sådana uppgifter årligen till prövning upptaga frågan om anvisande av medel från driftbudgetanslag för ersättning av den inkomstminskning, som uppkommit på grund av försäljningar under gällande marknadspris eller under erlagda inköpspris.

Slutligen föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 26 mars 1943, att reservförrådsnämnden, oavsett av Kungl. Maj:t lämnat inköpsbemyndigande, icke finge utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t verkställa inköp av någon vara i utlandet i fall köpet skulle föranleda sådan stegring av nämndens genomsnittliga anskaffningskostnad för varuslaget i fråga, att vid tillämpning av hittillsvarande regler för prissättningen, nämndens pris vid försäljning skulle komma att överstiga i Sverige gällande marknadspris för samma varuslag.

I skrivelse den 22 februari 1946 har *statens reservförrådsnämnd* hemställt om medel för täckande av vissa förluster, vilka under räkenskapsåret 1944/45 uppstått för nämnden genom försäljning av varor, som nämnden enligt särskilda uppdrag av Kungl. Maj:t inköpt. Nämnden har därvid anfört, att förlusterna uppstått å försäljning av fönsterglas, flytande harts och aluminium. De föreliggande omständigheterna beträffande dessa tre varuslag behandlas i det följande var för sig.

a) *Fönsterglas*. Genom beslut den 26 maj 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt reservförrådsnämnden att importera 1 000 ton fönsterglas från Amerikas förenta stater. I anledning av en från nämnden sedermera gjord framställning beslöt Kungl. Maj:t den 23 mars 1945 bemyndiga nämnden att vid försäljning av fönsterglas från statens reservlager tillämpa vid försäljningstillfället gällande marknadspris i Sverige, även om detta vore lägre än nämndens självkostnadspris.

I sin skrivelse uppger reservförrådsnämnden, att ifrågavarande glas importerats för en kostnad av 865 461 kronor 10 öre samt därefter försålts till marknadspris, varvid uppstått en förlust för nämnden av 334 461 kronor 10 öre.

b) *Flytande harts*. Genom beslut den 15 maj 1942 uppdrog Kungl. Maj:t åt reservförrådsnämnden att inköpa omkring 6 000 ton inom landet tillverkad flytande harts.

Genom beslut den 23 juli 1943 godkände Kungl. Maj:t ett mellan statens industrikommission, å ena, samt vissa företag, vilka i förädlingsyfte använde flytande harts, å andra sidan, träffat avtal om inrättande inom industrikommissionen av en clearingkassa för flytande harts. Enligt avtalet

skulle företagen, under förutsättning av viss höjning av priserna å raffinerat sulfatharts, hartsbeck och kokillolja, till kassan inbetala en clearingavgift för av företagen bearbetad flytande harts. Kassans medel skulle användas i syfte att möjliggöra en merproduktion av flytande harts utan att de därav betingade ökade produktionskostnaderna nödvändiggjorde en ökning av utförsäljningspriset ävensom att i övrigt åstadkomma enhetligt utförsäljningspris å flytande harts. I beslutet bemyndigade Kungl. Maj:t industrikommissionen bland annat att till företag för förädling av flytande harts utbetala bidrag till inköp av flytande harts från reservförrådsnämnden med det belopp, varmed reservförrådsnämndens utförsäljningspris å flytande harts kunde överstiga eljest gällande marknadspris. Slutligen uppdrog Kungl. Maj:t åt reservförrådsnämnden att från företag, anslutna till Svenska pappersbruksföreningen, efter anvisningar av industrikommissionen inköpa högst 3 400 ton flytande harts ävensom att, likaledes efter anvisningar av sagda kommission, försälja av nämnden inköpt flytande harts.

Sedan förut omnämnda clearingavtal på grund av uppsägningar från förädlingsföretagen upphört att gälla, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 22 september 1944 åt reservförrådsnämnden att — sedan behållningen i clearingkassan för flytande harts icke längre försloge för utbetalande av prisbidrag jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 23 juli 1943 — vid försäljning av flytande harts till ifrågavarande förädlingsföretag tillämpa eljest gällande marknadspris å sådan harts. Tillika förklarade sig Kungl. Maj:t vilja framdeles, efter framställning av reservförrådsnämnden, meddela beslut om täckandet av nämndens förlust på grund av ifrågavarande försäljning av flytande harts.

I sin nu förevarande skrivelse anför reservförrådsnämnden i denna del i huvudsak följande: Nämndens lager av flytande harts hade den 1 juli 1944 uppgått till i runt tal 5 563 ton. Nämndens självkostnader för detta parti hade uppgått till 2 315 650 kronor 23 öre. Partiet hade sedermera försålts till vid försäljningstillfällena gällande marknadspris i Sverige till ett sammanlagt belopp av 1 690 458 kronor 83 öre. Å affären hade för reservförrådsnämnden uppstått en förlust av 625 191 kronor 40 öre. Då behållningen i clearingkassan för flytande harts — vilken torde få användas för täckande av nämndens förlust — uppginge till 301 529 kronor 3 öre, skulle det återstående belopp, för vilket täckning erfordrades, utgöra 323 662 kronor 37 öre.

c) *Aluminium*. Genom beslut den 9 oktober 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t reservförrådsnämnden att med Svenska aloxidverken aktiebolag och aktiebolaget Svenska aluminiumkompaniet träffa uppgörelse om inköp av intill 2 970 ton aluminium av lägst 99,0 procent renhet till ett grundpris av 4 kronor 20 öre per kilogram för aluminiummetall av 99,3 procent renhet. Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att priset å aluminium med en renhet av 99,3 procent skulle vid försäljning från reservförrådsnämnden tills vidare utgöra 4 kronor 55 öre för kilogram.

Vidare bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 4 februari 1944 reservförrådsnämnden att *dels* för en kvantitet om 518 ton aluminium, som reservförrådsnämnden inköpt av ovannämnda båda bolag efter det nämnden erhållit täckning för ett till bolagen lämnat förskott å 2 000 000 kronor, erlagga betalning efter ett pris av 4 kronor 55 öre per kilogram, *dels ock* av bolagen under år 1944 till samma pris inköpa ytterligare en kvantitet av 1 100 ton aluminium. För bestridande av kostnaderna för inköp av inom landet framställt aluminium skulle reservförrådsnämnden ur investeringsanslaget till Förlagskapital för inköp av förnödenheter m. m. erhålla ett belopp av högst 5 005 000 kronor.

Genom beslut den 26 januari 1945 bemyndigade Kungl. Maj:t reservförrådsnämnden att vid försäljning av aluminium från statens reservlager tillämpa vid försäljningstillfället gällande marknadspris i Sverige, även om detta vore lägre än självkostnadspriset.

I sin nu förevarande skrivelse framhåller reservförrådsnämnden, att nämndens totala lager av aluminium den 1 juli 1944 uppgått till i avrundat tal 5 310 ton, varav 1 506 ton inköpts före kriget till ett pris av i runt tal 1 krona 80 öre per kilogram. Självkostnaderna för detta lager hade utgjort 19 062 664 kronor 14 öre eller 3 kronor 59 öre för kilogram. Under räkenskapsåret 1944/45 hade försålts sammanlagt 1 875 679 kilogram aluminium till ett genomsnittspris av 2 kronor 83 öre för kilogram. Nämndens förlust å ifrågasvarande försäljning hade, därest ovannämnda clearade medelinköpspris för importerad och inhemsk aluminium av 3 kronor 59 öre för kilogram lades till grund för beräkningen, uppgått till 1 425 516 kronor 4 öre.

Slutligen har reservförrådsnämnden framhållit, att nämndens förluster under räkenskapsåret 1944/45 på försäljning av nu ifrågasvarande varupartier således uppgått till $(334\ 461:10 + 323\ 662:37 + 1\ 425\ 516:04 =)$ 2 083 639 kronor 51 öre, samt anhållit att medel måtte anvisas för täckande av dessa förluster.

*Departements-
chefen.*

De förluster, för vilka reservförrådsnämnden nu begärt täckning, ha i samtliga fall uppkommit därigenom, att sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt reservförrådsnämnden att i prisutjämnande syfte verkställa inköp av vissa varukvantiteter till import- eller tillverkningspris, varorna med Kungl. Maj:ts medgivande utförsålts till pris, som understigit inköpspriset. Tidigare har i sådana fall reservförrådsnämndens förlust täckts genom att medel anvisats från det å förskottsstat upptagna anslaget till pris- och handelsreglerande åtgärder. Då emellertid den av riksdagen för budgetåret 1945/46 godkända beredskapsstaten för försvarsväsendet icke fastställts att lända till efterrättelse såsom förskottsstat, står denna möjlighet icke längre till buds.

Frågan om utformningen av det finansiella underlaget för den av reservförrådsnämnden bedrivna verksamheten och om sättet för reglering av uppkommande förluster torde böra upptagas till omprövning i samband med att ställning tages till organisationen av den ekonomiska försvarsberedskapen. I avvaktan på att så kan ske, synes — trots att de nu anmälda förlusterna

torde kunna regleras med disponibla överskottsmedel — täckning av dessa förluster liksom hittills böra ske genom att särskilt anslag anvisas för ändamålet.

Mot reservförrådsnämndens beräkningar av de för förlusternas täckande erforderliga beloppen har jag intet att erinra. Jag förutsätter därvid, att överskottet å den inom industrikommissionen upprättade clearingkassan för flytande harts må, såsom reservförrådsnämnden angivit, användas till täckande så långt ske kan av reservförrådsnämndens förlust å försäljningar av denna vara.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckande av vissa förluster å statens reservförrådsnämnds verksamhet under räkenskapsåret 1944/45 å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av kronor 2 084 000.*

[2.] **6. Ytterligare utgifter för undanförsel av varuförråd.** Genom beslut den 20 mars 1942 lämnade Kungl. Maj:t med stöd av 2 och 3 §§ lagen den 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd, statens livsmedelskommission bemyndigande att förordna, att ett parti sojabönor, som upplagts hos aktiebolaget Karlshamns oljefabriker i Karlshamn, skulle bortföras till ort, som kommissionen bestämde. Med anledning härav förordnade livsmedelskommissionen genom särskilda beslut den 9 och den 20 april 1942, att ovannämnda parti sojabönor skulle bortföras till Grimslöv i Kronobergs län.

Ifrågavarande undanförsel verkställdes genom bolagets försorg. Sedan riksvärderingsnämnden genom utslag den 3 mars 1943, den 29 december 1943, den 17 maj 1944 och den 23 februari 1945 fastställt, att bolaget vore berättigat till ersättning för kostnader, som vore förenade med undanförseln, med sammanlagt 34 572 kronor 78 öre, anvisade Kungl. Maj:t genom beslut den 7 maj 1943, den 4 februari 1944 och den 11 maj 1945 till täckning av livsmedelskommissionens kostnader i anledning av undanförseln berörda belopp ur det under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder.

Sedan ifrågavarande varuparti numera återtransporterats till Karlshamn och bolaget begärt ersättning för de ytterligare kostnader, som uppkommit i anledning av undanförseln, har riksvärderingsnämnden genom utslag den 15 februari 1946 fastställt ersättningen till 22 836 kronor 72 öre.

I skrivelse den 1 mars 1946 har *livsmedelskommissionen* — under förmålan att kommissionen av tillgängliga men för annat ändamål avsedda medel utanordnat det genom riksvärderingsnämndens sistberörda utslag fastställda ersättningsbeloppet, 22 836 kronor 72 öre — hemställt, att Kungl. Maj:t ville ställa beloppet i fråga till kommissionens förfogande för täckande av berörda utgift.

Departements-
chefen.

De ersättningsbelopp, som staten blivit skyldig utgiva i anledning av den i livsmedelskommissionens framställning avsedda undanförseln, ha tidigare täckts genom att erforderliga medel anvisats ur det på förskottsstaten för försvarsväsendet uppförda anslaget till pris- och handelsreglerande åtgärder. Då emellertid den av riksdagen för budgetåret 1945/46 godkända beredskapsstaten för försvarsväsendet icke fastställts att lända till efterrättelse såsom förskottsstat, måste det nu ifrågavarande ersättningsbeloppet täckas i annan ordning.

För ändamålet torde särskilt anslag uppföras under elfte huvudtiteln å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Då riksdagen å denna tilläggsstat redan anvisat ett anslag till Undanförsel av varuförråd, torde nu förevarande anslag böra benämnas Ytterligare utgifter för undanförsel av varuförråd. Det för ändamålet erforderliga beloppet har fastställts genom riksvärderingsnämndens utslag till 22 836 kronor 72 öre. Anslaget torde böra uppföras med ett till 23 000 kronor avrundat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare utgifter för undanförsel av varuförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av kronor 23 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Curt Nordwall.

Bilaga 10.

Kapitalinvesteringar.

Försvarsdepartementet.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, och statsrådet Sköld, i egenskap av särskilt förordnad föredragande, anmäla härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 m. m., varvid statsrådet Sköld anmäler ärendena under punkterna 1, 2 och 3 samt departementschefen ärendet under punkt 4.

Statsrådet Sköld anför därvid följande.

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond.

[1.] **1. Vissa byggnadsarbeten m. m.** 1943 års riksdags beslut om anvisande av medel för de centrala tvätt- och reparationsanstalterna i Stockholm och Boden samt på Gotland (prop. 179, riksdagens skrivelse nr 320) innebar bland annat, att kostnaderna intill ett belopp av 1 880 000 kronor skulle bestridas från de under försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslagen till Vissa byggnadsarbeten m. m., varav 1 230 000 kronor från det under arméförvaltningens delfond uppförda anslaget, 400 000 kronor från det under marinförvaltningens delfond uppförda anslaget och 250 000 kronor från det under flygförvaltningens delfond uppförda anslaget.

Sedan försvarets fabriksfond inrättats från och med budgetåret 1944/45, skola de sålunda angivna anslagsmedlen enligt beslut av Kungl. Maj:t anses anvisade å fabriksfonden. Medlen ha även upptagits till redovisning under nämnda fond.

Ersättning torde höra beredas nämnda investeringsanslag för de belopp, som sålunda överförts från dessa anslag. Jag föreslår därför, att såsom investeringar i försvarets fastighetsfond äskas tilläggsstatsanslag å 1 230 000 kronor, 400 000 kronor och 250 000 kronor till respektive anslag under de olika delfonderna.

Avskrivning av investeringar i fabriksfonden sker med anlitande av driftmedel som stå till förfogande för försvarets fabriksstyrelse. Till följd härav ha de mot förenämnda anslagsbelopp svarande avskrivningsmedlen såsom icke längre erforderliga överförts till budgetutjämningsfonden. För de av mig föreslagna investeringarna torde därför erfordras anvisande av däremot svarande medel för grundavskrivning. Fråga därom torde få anmälas av chefen för finansdepartementet.

Under respektive delfonder i det följande återkommer jag till förevarande anslagsfrågor, såvitt rör marinen och flygvapnet. I detta sammanhang får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av kronor 1 230 000.

Marinens delfond.

[2.] **12. Vissa byggnadsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag i det föregående under punkt 1 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av kronor 400 000.

Flygvapnets delfond.

[3.] **15. Vissa byggnadsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag i det föregående under punkt 1 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av kronor 250 000.

Härefter anför statsrådet Vougt följande.

VI. Fonden för låneunderstöd.

[4.] a. **Värnpliktslån.** Enligt beslut av 1945 års riksdag har inrättats en särskild lånefond, Värnpliktslånefonden, avsedd för värnpliktigt befäl m. m. samt visst avgående fast anställt manskap. Förutom från denna fond utgivas även värnpliktslån *dels* enligt förordningen den 31 augusti 1940 (nr 824 med ändring 1942: 522) om värnpliktslån, *dels* enligt kungörelsen den 25 maj 1945 (nr 195) om värnpliktslån till viss långtidsinkallad militär personal och *dels* enligt kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 495) angående värnpliktslån till vissa under militärtjänst skadade.

Samtliga enligt dessa författningar beviljade lån utgå från det för budgetåret 1941/42 under Fonden för låneunderstöd anvisade reservationsanslaget till värnpliktslån enligt 1940 års värnpliktslåneförordning, vilket reservationsanslag enligt av 1945 års riksdag lämnat medgivande må disponeras jämväl under budgetåret 1945/46 (riksdagens skrivelse nr 285). Vid framläggande för 1945 års riksdag av förslag rörande värnpliktslån till viss långtidsinkallad militär personal ävensom till vissa under militärtjänstgöring skadade, ansågos då tillgängliga medel — beräknade till omkring 2 500 000 kronor vid utgången av januari månad 1945 — av föredragande departementschefen tills vidare vara tillräckliga jämväl för nu ifrågavarande värnpliktslåneverksamhet (propositionerna nr 198 angående, bland annat, värnpliktslån till vissa under militärtjänst skadade och nr 225 angående särskilda övergångsförmåner åt långtidsinkallad beredskapspersonal). Denna uppfattning delades av riksdagen.

Under Fonden för låneunderstöd ha till Värnpliktslån anvisats reservationsanslag å tillsammans 9 000 000 kronor.

Vid en inom statens arbetsmarknadskommision verkställd undersökning, som omfattar tiden intill den 1 januari 1946, har befunnits, att härav ett sammanlagt belopp av 8 180 297 kronor tagits i anspråk. Sålunda ha värnpliktslån intill nämnda dag beviljats till 1 667 sökande enligt 1940 års värnpliktslåneförordning med ett sammanlagt belopp av 6 816 197 kronor, till 285 långtidsinkallade med tillsammans 1 191 400 kronor och till 57 s. k. beredskapsinvalids med ett sammanlagt belopp av 172 700 kronor. Av de enligt 1940 års förordning beviljade lånen falla 115 med ett belopp av 191 764 kronor å innevarande budgetår, medan återstoden hänför sig till låneverksamhet under tidigare budgetår. Vid ingången av år 1946 kvarstod sålunda en odisponerad behållning av icke fullt 820 000 kronor.

I skrivelse den 13 februari 1946 har *statens arbetsmarknadskommision* meddelat, att värnpliktslåneansökningar alltjämt inkomme till icke oväsentligt antal. Omkring 150 ärenden hade under år 1946 inkommit till kommissionen och avsåge dels av värnpliktslånenämnderna underställda beslut om beviljande av lån, dels ock av lånesökande anförda besvär över avslagsbeslut

av värnpliktslånenämnderna. Huru många ärenden, som vore under behandling hos värnpliktslånenämnderna, vore icke för närvarande känt av kommissionen. Under alla förhållanden måste man räkna med ytterligare ansökningar, främst från långtidsinkallade och från beredskapsinvalider. De sakkunniga, som framlagt förslag rörande värnpliktslån till långtidsinkallade, hade beräknat medelsbehovet för dylika värnpliktslån till 2 000 000 kronor. De hade dock därvid räknat med lägre antal långtidsinkallade än som senare visat sig göra anspråk på att bli betraktade såsom sådana. Det vore alltså ofrånkomligt, anför kommissionen, att räkna med icke oväsentligt ytterligare medelsbehov för utgivande av lån till dylik personal. För beredskapsinvalidernas del funnes anledning antaga, att låneansökningarna komme att ökas i samband med att nu pågående omskolning av sådana komme att avslutas, med följd att åtskilliga av dem behövde hjälp i form av lån för att kunna etablera sig såsom egna företagare.

Till grund för en beräkning av medelsbehovet syntes, fortsätter kommissionen, kunna läggas antalet lån som beviljats under december månad 1945. Då hade beviljats 16 lån enligt värnpliktslåneförordningen med ett genomsnittligt lånebelopp av 1 675 kronor, 30 lån till långtidsinkallade med ett genomsnittligt lånebelopp av 4 200 kronor och 15 lån till beredskapsinvalider å i genomsnitt 3 000 kronor. Om lånefrekvensen komme att vara oförändrad under återstoden av budgetåret 1945/46 och därunder beviljade lån komme att uppgå till i genomsnitt samma belopp som nyss angivits för olika kategorier av låntagare, innebure detta, att under andra hälften av budgetåret 1945/46 medel behövde vara tillgängliga med ett belopp av i avrundat tal 1 200 000 kronor. Då något över 800 000 kronor redan stode till förfogande i form av tillgängliga reservationer, skulle alltså för innevarande budgetår behöva anvisas ytterligare 400 000 kronor. För att i ett sammanhang kunna tillgodose medelsbehovet jämväl för budgetåret 1946/47, vilket behov måste komma att bli avsevärt mindre, enär de långtidsinkallades behov av lån borde vara i huvudsak tillgodosett vid utgången av innevarande budgetår samt 1940 års värnpliktslåneförordning snart upphörde att vara tillämplig, syntes för nästa budgetår, såvitt nu kunde bedömas, icke erfordras mer än 100 000 kronor. Därest för innevarande budgetår å tilläggsstat anvisades ett investeringsanslag av 500 000 kronor, skulle alltså kunna tillgodoses nu förutsebart medelsbehov för utgivande av värnpliktslån till vissa därtill berättigade såväl under återstoden av innevarande budgetår som under budgetåret 1946/47.

Kommissionen har med åberopande av det anförda anhållit, att under Fonden för låneunderstöd till Värnpliktslån å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

De värnpliktslån, som avses i arbetsmarknadskommissionens föreliggande framställning, representera — till skillnad från de lån, som utgå ur Värnpliktslånefonden — en under avveckling varande låneform, betingad av den förstärkta försvarsberedskapen. Såsom av kommissionens framställning inhämtas föreligger dock, såvitt nu kan bedömas, behov av viss ytterligare me-

delsanvisning. De beräkningar som i detta hänseende verkställts giva mig icke anledning till erinran. Det synes lämpligt, att för ändamålet anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår, till vilket anslag självfallet böra överföras behållningar å tidigare för ändamålet anvisade reservationsanslag. Fråga om anvisande av häremot svarande avskrivningsanslag torde komma att anmälas av chefen för finansdepartementet. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Värnpliktslån* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag
av kronor 500 000.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Erland Kock.

Bilaga 11.

Kapitalinvesteringar.

Socialdepartementet.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför härvid följande.

Fonden för låneunderstöd.

[1.] **3. Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisats ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

I skrivelse den 31 december 1945 har *egnahemsstyrelsen* hemställt, att å tilläggsstat för innevarande budgetår måtte för ifrågavarande långivning anvisas ytterligare 3 000 000 kronor och till stöd härför anfört följande.

Tidigare beräkning av medelsbehovet för innevarande budgetår hade grundats på den faktiska medelsåtgången under budgetåret 1943/44, vilken varit i runt tal 3 400 000 kronor. Under budgetåren 1939/40—1942/43 hade betydligt lägre belopp åtgått för ändamålet, nämligen respektive 1 800 000, 700 000, 800 000 och 1 200 000 kronor.

Den starka stegring av utlåningen av medel för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder, som framträdde under budgetåret 1943/44, fortsatte emellertid även under budgetåret 1944/45. För att möta den ökade efterfrågan på medel ställdes till *egnahemsstyrelsens* förfogande dels ett å beredskapsstat uppfört belopp av 2 000 000 kronor, dels å tilläggsstat ett belopp av 4 000 000 kronor. Den totala utlåningen för ändamålet uppgick under budgetåret 1944/45 till nära 6 000 000 kronor.

Under innevarande budgetår låg utlåningen till en början tämligen konstant på i stort sett samma nivå som under budgetåret 1944/45. Under hösten 1945 förmärktes emellertid en viss ytterligare stegring. Under tiden 1 juli—31 december 1945 ha beviljats lantarbetarbostadslån till ett sammanlagt belopp av i runt tal 3 300 000 kronor. Till jämförelse må nämnas att motsvarande utlåning under tiden 1 juli—31 december 1944 uppgick till i runt tal 3 000 000 kronor. Då efterfrågan på lantarbetarbostadslån kan förväntas fortgå i ungefär samma omfattning även under tiden den 1 januari—30 juni 1946 och då som nämnt det för innevarande budgetår för ändamålet disponibla beloppet är begränsat till 4 000 000 kronor, är en ytterligare medelsanvisning påkallad därest ett avbrytande av långivningen skall kunna undvikas. Ett sådant avbrott finner egnahemsstyrelsen med hänsyn till angelägenheten av att saneringen av lantarbetarbostäderna kan fortgå i nuvarande takt och helst ytterligare påskyndas icke böra ifrågakomma. Med hänsyn till den fortsatta ökning av utlåningen, som inträffat under innevarande budgetår, föreslår egnahemsstyrelsen, att tilläggsanslagets belopp bestämmas till 3 000 000 kronor.

Departements-
chefen.

Av vad egnahemsstyrelsen anfört synes framgå, att för budgetåret 1945/46 ytterligare medel böra anvisas till lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder för fullföljandet av denna låneverksamhet intill budgetårets utgång. Mot byråns beräkning av det ytterligare medelsbehovet finner jag ej anledning till erinran.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av kronor 3 000 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Stig Hammar.

Kapitalinvesteringar.

Finansdepartementet.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

Riksbanksfonden.

[1.] **1. Riksbankens avbetalningslånefond.** Jämlikt 7 § reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning kan riksbanken mot säkerhet av borgen såsom för egen skuld eller med pant av värdepapper utlämna avbetalningslån och lån utan amortering. För avbetalningslånen utgör lånetiden högst åtta år, och lånen skola återbetalas genom halvårsvis skeende amorteringar, dock att amorteringsfrihet kan medgivas under högst fyra år. Lån utan amortering kunna utlämnas på högst fyra år. Högsta lånebeloppet utgör 10 000 kronor. Räntan följer det allmänna marknadsläget och utgör för närvarande $3\frac{1}{2}$ procent.

Enligt 1897 års riksbankslag i dess ursprungliga lydelse utgjorde avbetalningslånerörelsen en del av riksbankens egen rörelse. Avbetalningslånen fingo dock ej sammanlagt överstiga 12,5 miljoner kronor (25 procent av riksbankens grundfond å 50 miljoner kronor). I anledning av beslut av 1902 års riksdag inrättades i stället en särskild fond för avbetalningslånerörelsen under riksbankens förvaltning, till vilken av reserverade fondmedel

överfördes ett belopp av 12,5 miljoner kronor. Avbetalningslånefonden ökades därefter successivt genom tillskott från reserverade vinstmedel, och år 1930 hade fonden stigit till 44 miljoner kronor. I samband med kapitalregleringen vid 1938 års riksdag inlevererades fondens kapitalbelopp av 44 miljoner kronor till statsverket, och i stället anvisades av lånemedel ett belopp av 50 miljoner kronor till en särskild avbetalningslånefond, utgörande en delfond av riksbanksfonden.

I skrivelse den 24 januari 1946 ha fullmäktige i riksbanken framhållit, att utlåningen från fonden, vilken vid utgången av år 1938 uppgick till 44,2 miljoner kronor, sedermera ökats och vid utgången av år 1945 uppgick till 49,3 miljoner kronor. Om utlåningsverksamheten skulle kunna ytterligare utvecklas måste därför det för ändamålet disponibla beloppet ökas. Fullmäktige ha föreslagit, att fondens kapital ökas med 10 miljoner kronor, varigenom fonden skulle komma att uppgå till 60 miljoner kronor. En dylik ökning av fonden anse fullmäktige bliva tillräcklig under flera år framåt vid fortsatt utlåningsverksamhet enligt huvudsakligen samma grunder som hittills. Med hänsyn till den för närvarande ringa marginalen anse fullmäktige det önskvärt, att nyinvesteringen i fonden sker redan under innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

Det synes angeläget, att utlåningen från riksbankens avbetalningslånefond även framdeles får utvecklas efter hittillsvarande linjer. Jag vill därför ansluta mig till fullmäktiges förslag om en kapitalökning i fonden med 10 miljoner kronor. Erforderliga medel synas böra äskas å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår. Det torde få ankomma på fullmäktige att till riksdagens bankoutskott avlåta förslag om erforderlig ändring av § 7 bankoreglementet, vilken paragraf innehåller föreskrifter om riksbankens förevarande utlåning.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksbankens avbetalningslånefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av kronor 10 000 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Erik Westerlind.

Bilaga 13.

Kapitalinvesteringar.

Handelsdepartementet.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Myrdal, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

Fonden för förslag till statsverket.

[1.] **Utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1945:229 framlagda förslag anvisade riksdagen (skr. nr 459) under förevarande anslagsrubrik för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 300 000 kronor. Anslaget är avsett för vissa i propositionen angivna tillredningar och diamantborrningar vid Adakgruvan inom Adakfältet i Malå socken, Västerbottens län. Nämda fält omfattar förutom Adakgruvan jämväl Lindsköldsgruvan och Karlssongruvan. Brytningen i gruvorna ombesörjes på kronans bekostnad av Bolidens gruvaktiebolag. Avtal om driften vid gruvorna — de s. k. legodriftsavtalen — ha enligt bemyndiganden av Kungl. Maj:t träffats mellan kommerskollegium för Kungl. Maj:t och kronan samt bolaget. För närmare kännedom om avtalen samt för upplysning om tidigare av riksdagen beviljade anslag till utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken torde jag få hänvisa till propositionen.

I skrivelse den 18 februari 1946 har *kommerskollegium* meddelat, att ovanjordsanläggningen vid den s. k. Östra Karlssongruvan inom Adakfältet

förstörts genom brand, vilken uppkommit av våda. Utförandet av anläggningen, vilken varit i viss mån provisorisk, hade bestritts av medel från tidigare anvisat investeringsanslag och av driftmedel. Ny provisorisk anläggning vid gruvan hade uppförts av driftmedel. För den brunna anläggningen, som varit försäkrad, hade ersättning utbetalats med 37 035 kronor. Det mot medel från investeringsanslaget svarande beloppet av brandskadeersättningen, uppgående till 16 035 kronor, hade inlevererats till kommerskollegium. I anslutning till det anförda har nu kollegium hemställt, att erforderligt belopp, dock högst 16 035 kronor, finge ställas till Sveriges geologiska undersöknings förfogande för utförande av två diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan inom Adakfältet. Till stöd härför har kollegium anfört i huvudsak följande.

För närvarande utföres diamantborrning från dagen utanför det hittills utmålslagda området vid Lindsköldsgruvan för undersökning av Lindsköldsfyndighetens fortsättning. Provingarna utföras av Sveriges geologiska undersökning med medel från anslaget till Undersöknings- och förberedande gruvarbeten. Enligt vad geologiska undersökningen meddelat har emellertid vid dess samarbete med kommerskollegium och Bolidens gruvaktiebolag beträffande legodriften framkommit önskvärdheten av två nya diamantborrhål från dagen inom det utmålslagda området vid Lindsköldsgruvan. Genom dessa skulle vinnas förbättrad kännedom om fyndigheten till stöd för planläggning på längre sikt av därstädes pågående gruvarbeten. Arbetet i fråga synes dock icke vara att räkna till sådana, som avsetts med nyssnämnda av geologiska undersökningen disponerade anslag. Behovet av borrningarna hade icke kunnat förutses i investeringsplanen för Adakfältet och berör icke legodriften så omedelbart att borrningarna böra bekostas av driftmedel. Erforderliga medel för borrhålen, som överslagsvis beräknas till 15 000 kronor, synas emellertid kunna beredas av de medel, som inlevererats i brandskadeersättning.

*Departements-
chefen.*

På de i ärendet angivna skälen tillstyrker jag, att ifrågavarande diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan inom Adakfältet komma till utförande. I likhet med kommerskollegium anser jag, att kostnaderna härför lämpligen kunna bestridas från de medel som inlevererats till kollegium såsom ersättning för brandskada vid annan gruva inom samma gruvfält. Medlen torde därför böra tillföras det för innevarande budgetår anvisade investeringsanslaget till utbyggnad av staten tillhöriga anläggningar i Malå socken m. m., samt riksdagens bemyndigande inhämtas, att anslaget må anlitas för bestridande av kostnaderna för utförande av nämnda borrhål.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att det för budgetåret 1945/46 anvisade investeringsanslaget till Utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. må anlitas för bestridande av kostnaderna för utförande av två diamantborrhål vid Lindsköldsgruvan i nämnda socken.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

J.-G. Nilsson.

*Bihang.***F ö r t e c k n i n g**

över av Kungl. Maj:ts hos riksdagen år 1946 äskade eller, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 utöver de i propositionen nr 2 upptagna anslagen.

D r i f t b u d g e t e n.**A. Egentliga statsutgifter.**

	Kronor.
<i>III. Utrikesdepartementet.</i>	
C: 5	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag, <i>förslagsanslag</i>
	17 700
C: 6	Svenska röda korsdelegater i Grekland, <i>reservationsanslag</i>
	100 000
	117 700
<i>IV. Försvarsdepartementet.</i>	
Arméförvaltningen:	
B: 13 a	Täckning av kostnader för militärregistret
	125 000
Anskaffning och vård av hästar m. m.:	
C: 30	Remontering, <i>reservationsanslag</i>
	145 000
E: 12 c	Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar, <i>reservationsanslag</i>
	100 000
	370 000
<i>V. Socialdepartementet.</i>	
G: 18	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>
	30 000
<i>VI. Kommunikationsdepartementet.</i>	
Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande sambällen, där kronan är väghållare:	
B: 20 a	Markförvärv m. m., <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen
	850 000
C: 7	Bidrag till 1946 års trafiksäkerhetskampanj, <i>reservations-</i> <i>anslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen
	175 000
	1 025 000

VIII. *Ecklesiastikdepartementet.*

Kronor.

D: 2 a	Ytterligare bidrag till vetenskapsakademien	89 000
--------	---------------------------------------------------	---------------

IX. *Jordbruksdepartementet.*

Egnahemsbildning:

H: 13	Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk, <i>reservationsanslag</i>	200 000
I: 19	Kostnader för viss utprickning i Skagerack	15 400
		215 400

X. *Handelsdepartementet.*

F: 8	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	125 000
------	------------------------------------------------------------------------------	----------------

XI. *Folkhushållningsdepartementet.*

C: 5	Täckande av vissa förluster å statens reservförrådsnämnds verksamhet under räkenskapsåret 1944/45	2 084 000
C: 6	Ytterligare utgifter för undanförsel av varuförråd	23 000
		2 107 000
	Summa för driftbudgeten	4 079 100

K a p i t a l b u d g e t e n .**Kapitalinvestering.***I a. Riksbanksfonden.*

F i n a n s d e p a r t e m e n t e t :

1	Riksbankens avbetalningslånefond	10 000 000
---	----------------------------------------	-------------------

III. Statens allmänna fastighetsfond.

H a n d e l s d e p a r t e m e n t e t :

48	Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet.....	500 000
----	----------------------------------------------------	----------------

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

A r m é n s d e l f o n d :

1	Vissa byggnadsarbeten m. m.	1 230 000
---	----------------------------------	-----------

M a r i n e n s d e l f o n d :

12	Vissa byggnadsarbeten m. m.	400 000
----	----------------------------------	---------

F l y g v a p n e t s d e l f o n d :

15	Vissa byggnadsarbeten m. m.	250 000
----	----------------------------------	---------

	1 880 000
--	------------------

VI. Fonden för låneunderstöd.

		Kronor
	Försvarsdepartementet:	
a	Värnpliktslån	500 000
	Socialdepartementet:	
3	Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder	3 000 000
		3 500 000
	Summa för kapitalbudgeten	15 880 000